

panorama wałbrzyska

www.walbrzych.naszemiasto.pl

Nr 19

FOT. ADRIANNA SZURMAN

NA WOKANDZIE

**SĄD: BORYS B. ZOSTAJE W ARESZCIE.
MIESZKAŃCY PROTESTOWALI**
str. 7

INTERWENCJA

Policjanci się zagapili i nie pomogli inwalidzie

Funkcjonariusze nie wsparli niepełnosprawnego. Zrobił to przypadkowy kierowca str. 3

Na profilu internetowym Stop Cham i Święte Krowy Wałbrzych pojawiło się nagranie z Wałbrzycha, które zbulwersowało mieszkańców. Widać na nim, jak niepełnosprawny zatrzymuje się na wózku inwalidzkim na ruchliwym skrzyżowaniu i rozpaczliwie próbuje zjechać na chodnik. Policjanci nie wyśiadają, pomaga przypadkowy kierowca.

Film poruszył i oburzył opinię publiczną. Ale i samego komendanta miejskiego, który zażądał wyjaśnień i wszczął postępowanie służbowe wobec funkcjonariuszy. Grozi im nagana i konsekwencje finansowe.

- To sytuacja nie do obronienia. Choć faktem jest, że policjanci nie zauważyli, że wózek odmówił posłuszeństwa. Gdyby było inaczej, z pewnością ruszyliby z pomocą - mówi Agnieszka Głowacka-Kijek z KMP w Wałbrzychu. I dodaje, że po tej publikacji w jednostkach zorganizowano specjalne spotkanie, dotyczące uważności i właściwej reakcji w takich sytuacjach.

Jak nieoficjalnie słyszymy, sami policjanci bardzo źle czują się z tą sytuacją. Na co dzień słyną z empatii. Zwłaszcza jeden z nich chętnie pomaga innym. ©©

INWESTYCJA

Muzeum Wałbrzyszan Tygiel znajduje się na finiszu prac budowlanych. Roboty nadzoruje duet fachowców: Wioletta Wrona-Gaj i Marek Arcimowicz. Oni żyją tym miejscem!
str. 9

FOT. ARC

NATURA

Cała prawda o węzłach. Mamy w Polsce pięć gatunków, lecz tylko zmije mogą być groźne dla ludzi str. 4

ZABYTEK

Tajemnice zamku Stary Książ. Czy powstał przed swym wielkim, sławnym imiennikiem? str. 5

DROGOWNICTWO

Ulica Ogrodowa w Wałbrzychu wreszcie weszła w XXI wiek. Przez lata straszyla mieszkańców, teraz prawdziwie zachwyca str. 8

Nr ISSN 2082-8446
Nr indeksu 272663

9 772082 844605

20

Magdalena
Marszałek

Miało pachnieć wiosną. Pachniało wstydem

Wiosną lubię chodzić na spacer do lasu. Powietrze pachnie wilgocią i świeżą zielenią. Piękny obrazek, ale coś go psuje. Błysk plastiku między liśćmi, zgnieciona butelka, puszka wciśnięta w mech. Idę dalej i widzę więcej. Zbyt dużo, żeby można było mówić o przypadku.

Ten paradoks wciąż mnie zadziwia. Potrafimy pedantycznie dbać o własne mieszkania, a jednocześnie traktować wspólną przestrzeń jak wysypisko. Być może zasady segregacji są zbyt skomplikowane, kontenery przepełnione, a do punktów odbioru odpadów nie zawsze jest po drodze. Wszystko to bywa prawdą. Ale najczęściej jest po prostu wymówką. Można przecież szybciej, taniej, wygodniej i po cichu, a więc do rowu lub między drzewa.

Na pierwszy rzut oka może się wydawać, że pusta butelka, puszka czy foliowa torebka to mało szkodliwe rzeczy, ale zebrane razem często tworzą góry śmieci. Do tego dochodzą jeszcze całe wysypiska odpadów, przywiezione samochodem i pozostawione w zagłębieniach terenu. A to już prawdziwa plaga. Co roku z polskich lasów wywożonych jest ponad sto tysięcy metrów sześciennych śmieci. Tymi odpadami można wypełnić tysiąc wagonów kolejowych.

Oczywiście, są też ci, którzy sprzątają po obcych. Wolontariusze, leśnicy, mieszkańcy, którzy w weekend - zamiast odpocząć - biorą się, to co ktoś inny porzucił. Ich obecność daje nadzieję, ale nie może być alibi dla reszty. Bo dbanie o wspólną przestrzeń powinno być nawykiem nas wszystkich. ©

WAŁBRZYCH

Mamy piękny album o naszym mieście

W Wałbrzychu zaprezentowano nowy album, prezentujący miasto. Publikacja pod tytułem „Wałbrzych - miasto do odkrycia” liczy 200 stron, zawiera 200 wyjątkowych zdjęć i opisy 70 miejsc. Jej autorem jest Marek Gaworski. Premiera miała miejsce w kawiarni Sztymarówka na terenie Starej Kopalni. Okazją do pojawienia się wydawnictwa jest jubileusz 600-lecia miasta. Wcześniej podobna publikacja ukazała się 10 lat temu.

Marek Gaworski opowiadał o powstaniu albumu. O tym jak wiele jest w Wałbrzychu miejsc, którym warto się przyjrzeć, a mijamy je niemal codziennie, nie zwracając na nie uwagi.

Album można kupić w cenie 79 zł w Centrum Informacji Turystycznej w Wałbrzychu, a także w Starej Kopalni, zamku Książ i Muzeum Porcelany.

PG

WAŁBRZYCH

Stypendia dla najlepszych sportowców

W Wałbrzychu, podczas uroczystego spotkania w Aqua Zdroju, wręczono stypendia i nagrody sportowe. W roku jubileuszu 80-lecia wałbrzyskiego sportu otrzymało je blisko 100 osób. Kwota wsparcia to 804 500 zł (rok wcześniej wynosiła 680 tys. zł).

Wśród stypendystów są przedstawiciele drużyn, które

walczą na najwyższym szczeblu rozgrywek - jak koszykarze Górnika Zamek Książ Wałbrzych czy pięściarze Imperium Boxing Wałbrzych - ale też młodzi tancerze czy grający w squasha. Niestety, nie ma uprawiających piłkę nożną. To oddaje kryzys, jaki dotknął tę popularną w Wałbrzychu dyscyplinę sportu. PG

Trzy nowe nazwiska w Alei Gwiazd Sportu

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

W Alei Gwiazd Sportu w Wałbrzychu są trzy nowe tablice z nazwiskami olimpijczyków.

W Wałbrzychu odsłonięto kolejne tablice w Alei Gwiazd Sportu. Na drodze, prowadzącej do głównego wejścia do Aqua Zdroju jest już dziewięć gwiazd z nazwiskami wybitnych sportowców z naszego terenu.

Aleja została uroczystie otwarta w marcu 2020 roku. Odsłonięto wtedy tablice z nazwiskami: Urszuli Włodarczyk, Stanisława Grędzińskiego, Mieczysława Młynarskiego, Eugeniusza Skarupy, Krzysztofa Ignaczaka i Dariusza Baranowskiego.

To byli wybitni sportowcy, medaliści imprez najwyższej rangi, olimpijczycy. Wspaniałe sukcesy ma też na koncie trójka, która swoje tablice w Alei Gwiazd Sportu posiada od 28 kwietnia. Są nimi:

Agnieszka Wieszczyk-Kordus - zapaśniczka, brązowa medalistka Igrzysk Olimpijskich w Pekinie (2008) oraz olimpijka

z Rio de Janeiro (2016) i Tokio (2020).

Bronisław Bebel - siatkarz, dwukrotny olimpijczyk z Monachium (1972) i Montrealu (1976 - złoty medal).

Dwa razy w Igrzyskach Olimpijskich brał też udział uprawiający w przeszłości chód sportowy Roman Magdziarczyk - w Sydney (2000) i Atenach (2004).

Na odsłonięciu swoich tablic pojawili się Wieszczyk-Kordus i Magdziarczyk (w imieniu wybitnego siatkarza wystąpił związany z tą dyscypliną sportu Andrzej Zibrow). Mają swoje gwiazdy w Alei Gwiazd, ale to przesympatyczni ludzie, absolutnie nie gwiazdorzą.

- Jestem bardzo wzruszona. Jadąc tutaj nie sądziłam, że będą mną targać aż takie emocje. Czuje się doceniona. Pozostanie po nas wspaniała pamiątka - mówiła brązowa medalistka z Pekinu.

Po uroczystości odbyło się jeszcze w Aqua Zdroju spotkanie z kibicami. Można tam też oglądać wspaniałe pamiątki, przypominające chwile chwały wałbrzyskiego sportu. ©

FOT. PAWEŁ GOŁĘBIOWSKI

WAŁBRZYCH

Uczniowie „dwójki” wystawili „Aladyna”

Uczniowie II Liceum Ogólnokształcącego im. Hugona Kołłątaja w Wałbrzychu przygotowali musical „Aladyn”. Zrobili to genialnie, na profesjonalnym poziomie. Premiera miała miejsce 21 kwietnia w auli Akademii Nauk Stosowanych im. Angelusa Silewsia, a drugi spektakl został wystawiony 28 kwietnia w wypełnionej po brzegi Sali Łańcuszkowej w Starej Kopalni.

Wcześniejsze muzyczne przedstawienia młodych artystów to: kultowe „Metro”, „Romeo i Julia” z piosenkami

Agnieszki Osieckiej, grupy „Queen” i z filmów o Bondzie, „Mamma Mia!”, „Mamma Mia 2”, „Grease”, a także „Dzwonnik z Notre Dame”.

Teraz utalentowani uczniowie z zespołu De Podkówczerów zabrali widzów w magiczną podróż po rozświetlonych gwiazdami ulicach Agrabahu. Piękni, młodzi, niezwykle utalentowani ludzie przedstawili historię pełną przygód, tajemnic, wzruszeń i radości, opowiedzianą poprzez zachwycającą muzykę, taniec oraz barwną, magiczną scenografię. PG

ROCZNICA UCHWALENIA KONSTYTUCJI

FOT. ADRIANNA SZURMAN

3 maja mieszkańcy Wałbrzycha świętowali 235. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Tradycyjnie najpierw zebrali się na mszy świętej w Kolegiacie pw. św. Aniołów Stróżów w Wałbrzychu, a następnie złożyli kwiaty pod Pomnikiem Niepodległości na Placu Kościelnym. Wśród zgromadzonych byli: samorządowcy, mundurowi, przedstawiciele miejskich spółek i instytucji, uczniowie i nauczyciele, stowarzyszenia oraz ugrupowania polityczne. Wiele z nich z własnymi pocztami sztandarowymi. Uroczysty charakter wydarzeniu tradycyjnie już nadał chór ze Szkoły Podstawowej nr 26 w Wałbrzychu.

ADA

panorama
wałbrzyska

Nakład do 1500 egz.

SZEF REDAKCJI LOKALNEJ: Adrianna Szurman, a.szurman@gazeta.wroc.pl; BIURO OGŁOSZEŃ: Małgorzata Krause, tel. 502 499 983, malgorzata.krause@polskappress.pl; PRENUMERATA: tel. 71 727 62 37; DRUK: Polska Press Oddział Poligrafia, 41-203 Sosnowiec Miłowice, ul. Baczyńskiego 25a. WYDAWCA Polska Press Sp. z o.o. ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa, tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10. PREZES ZARZĄDU POLSKA PRESS GRUPY Zenon Nowak. PREZES MAKROREGIONU Robert Glinkowski. PROJEKT GRAFICZNY Tomasz Bocheński. WYDAWCA Robert Gorbart

© - umieszczenie takich dwóch znaków przy Artykule, w szczególności przy Aktualnym Artykule, oznacza możliwość jego dalszego rozpowszechniania tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem zamieszczonym na stronie www.polskatimes.pl/tresci i w zgodzie z postanowieniami niniejszego regulaminu.

INTERWENCJA POLICJANCI SIĘ ZAGAPILI, POMÓGŁ PRZYPADKOWY KIEROWCA

Nie zauważyli człowieka w potrzebie. Żle im z tym

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Policjanci nie pomogli niepełnosprawnemu. Zrobił to przypadkowy kierowca. Wobec mundurowych zostaną wyciągnięte służbowe konsekwencje.

Na internetowej stronie wałbrzyskiej policji dość często pojawiają się informacje o bohaterskich funkcjonariuszach, którzy a to pomogli komuś w biedzie po służbie, a to uratowali życie. Wiele razy pisaliśmy o tym, jak eskortowali do szpitala rodzące kobiety czy dzieci, wymagające natychmiastowej pomocy. Tylko w ostatnich dniach uratowali życie dwóm osobom. Policjanci publikują te informacje, by zmusić budować pozytywny wizerunek policji. A wiadomo, że to niełatwe zadanie. Tym bardziej słabo wypada film, który ukazał się w mediach społecznościowych i na youtube.

Policjanci nie pomogli niepełnosprawnemu

Na filmie widać bardzo ruchliwe skrzyżowanie, łączące wałbrzyską obwodnicę, Szczawno-Zdrój, Podzamcze i Piaszkową Górę. Widać, jak na czerwonych światłach przy zjeździe z Europejki zatrzymuje się radiowóz i inne samochody, po czym na pasy wjeżdża osoba niepełnosprawna na wózku elektrycznym. Przejeżdża trzy czwarte przejścia, po czym wózek odmawia posłuszeństwa.

Osoba na wózku rozpaczliwie kiwa się, usiłując zjechać z jezdni, ale bezskutecznie. Policjanci nie reagują. Reaguje przypadkowy kierowca. Wybiega z auta, pomaga osobie na wózku i biegiem wraca do samochodu. Koniec.

Film poruszył i oburzył opinię publiczną. Ale i samego komendanta miejskiego, który zażądał wyjaśnień i wszczął postępowanie służbowe wobec funkcjonariuszy. Grozi im nagana i konsekwencje finansowe.

- To sytuacja nie do obronienia. Choć faktem jest, że policjanci nie zauważyli, iż wózek odmówił posłuszeństwa. Gdyby było inaczej, z pewnością ruszyłoby z pomocą - mówi Agnieszka Głowacka-Kijek z KMP w Wałbrzychu. I dodaje, że po tej publikacji w jednostkach zorganizowano specjalne spo-

Czekający przed światłami policjanci nie zauważyli niepełnosprawnego na wózku.

W wielu sytuacjach policjanci spieszą mieszkańcom z pomocą. Czasem i oni popełniają jednak błędy...

tkanie, dotyczące uważności i właściwej reakcji w takich sytuacjach.

Faktem jest, że wszystko trwało kilka sekund. Jeśli policjanci rozmawiali ze sobą w oczekiwaniu na zielone światło albo patrzyli w telefon, mogli nie zauważyć problemów osoby na wózku, które zaczęły się tuż przy końcu przejścia dla pieszych.

Jak nieoficjalnie słyszymy, sami policjanci bardzo źle czują się z tą sytuacją. Na co dzień

Agnieszka Głowacka-Kijek: - To sytuacja nie do obronienia. Faktem jest, że policjanci nie zauważyli, iż wózek odmówił posłuszeństwa.

słyną z empatii. Zwłaszcza jeden z nich chętnie pomaga innym. Co więcej, gdyby wysiedli i pomogli, z pewnością o pozytywnej akcji moglibyśmy przeczytać na internetowej stronie wałbrzyskiej policji.

Jedni uratowali życie kierowcy ciężarówki, inni starszemu panu

Tak, jak o wałbrzyskich dzielnicowych z II komisariatu - st. sierż. Gracjanie Przebiera - i sierż. Krystianie Sobolewskim - którzy wspólnie z ratownikami medycznymi stoczyli bój o życie 62-latka. Mężczyzna zasłabł za kierownicą ciężarówki, a następnie stracił funkcje życiowe.

Po 20-minutowej resuscytacji serce mieszkańca Świebodzic zaczęło bić. Trafił do szpi-

tala. Żyje. Wszystko wydarzyło się 27 kwietnia około godziny 8.30. To właśnie wtedy dyżurny otrzymał zgłoszenie, z którego wynikało, że kierowca uderzył ciężarówką w barierki na ul. Staszica.

Dwa dni wcześniej życie uratowali 84-latkowi policjanci z komisariatu w Boguszowie-Gorcach. Działali wspólnie z miejscowymi strażakami z OSP. Starszy pan leżał na podłodze w mieszkaniu przez dwa dni i nie mógł się podnieść, by wezwać pomocy.

Czułny okazał znajomy mężczyzny, który zadzwonił do dzielnicowego, że nie może się skontaktować z kolegą. Mł. asp. Krzysztof Jarząbkowski wraz z post. Mateuszem Wojtasikiem od razu pojechali pod wskazany adres.

- Jako że nikt nie reagował na pukanie i dzwonienie oraz wołanie, policjanci podjęli decyzję o siłowym wejściu do mieszkania i poprosili o pomoc w wyważeniu drzwi strażaków z miejscowego OSP. Wewnątrz, w jednym z pokoi, na podłodze, mundurowi zauważyli leżącego mężczyznę. Senior był półprzytomny i nie był w stanie odpowiedzieć na zdane pytania. Funkcjonariusze wspólnie udzielili mu pierwszej pomocy i chwilę później przekazali karetce - relacjonują policjanci.

Cóż - życie ma różne oblicza. Czasem jasne, czasem ciemne. Ważne, by z każdej sytuacji wyciągnąć właściwe wnioski. ©

W drogówce wiedzą, którzy są najlepsi

Adrianna Szurman
region

Dobry policjant drogówki nie myśli, by „zgolić leszcza”. Przeciwnie. Stoi na straży naszego bezpieczeństwa. Oto najlepsi na Dolnym Śląsku.

Policjant drogówki to dziś zupełnie inny funkcjonariusz niż stereotyp, który funkcjonował dwadzieścia parę lat temu, a który obśmiewał m.in. kultowy polski film „Sezon na leszcza”. Dziś policjant drogówki ma walczyć z piratami drogowymi oraz pijanymi kierowcami.

Chodzi o to, by było bezpieczniej

Wydział Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu przeprowadził wojewódzkie eliminacje Ogólnopolskiego Konkursu „Policjant Ruchu Drogowego”.

Policjanci rywalizowali w zawodach, sprawdzających sprawność za kierownicą auta i motocykla, strzelanie i kierowanie ruchem drogowym. Dwóch najlepszych będzie reprezentowało Dolny Śląsk w ogólnopolskim finale.

- Przeprowadzany od lat wojewódzki finał konkursu „Policjant Ruchu Drogowego”, oprócz motywacji do samokształcenia i podnoszenia umiejętności w duchu rywalizacji, daje ogólny zarys wiedzy o stopniu przygotowania poli-

cantów do profesjonalnego wykonywania obowiązków służbowych, co pozwala na ukiernikowanie szkolenia i doskonalenia zawodowego, a w konsekwencji przyczynia się do podniesienia poziomu obsługi naszych mieszkańców - tłumaczy organizatorzy.

Znamy triumfatorów

Najlepszymi w poszczególnych konkurencjach okazali się:

* Kierowanie ruchem drogowym na skrzyżowaniu - mł. asp. Dawid Oksiukowski z WRD KWP we Wrocławiu.

* Strzelanie z broni służbowej - asp. Mateusz Radecki z WRD KPP w Złotoryi.

* Jazda sprawnościowa samochodem osobowym - asp. szt. Waldemar Gerlach z WRD KPP w Ząbkowicach Śląskich.

* Jazda sprawnościowa motocyklem - asp. Mateusz Radecki WRD KPP w Złotoryi.

* Wiedza oraz praktyczne umiejętności udzielania pomocy poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych - asp. Mateusz Radecki z WRD KPP w Złotoryi.

W klasyfikacji generalnej wojewódzkich eliminacji I miejsce zajął asp. Mateusz Radecki z Komendy Powiatowej Policji w Złotoryi, II miejsce przypadło mł. asp. Dawidowi Oksiukowskiemu z Sekcji Kontroli Ruchu Drogowego WRD KWP we Wrocławiu, a III wywalczył mł. asp. Grzegorz Koszkuł z WRD KMP w Wałbrzychu. ©

WAŁBRZYCH

Trzecie zwycięstwo bokserów Imperium

Imperium Boxing Wałbrzych wygrał kolejne spotkanie w Polskiej Lidze Boks. Zespół Krzysztofa Sadłonia (trener i prezes klubu) pokonał w hali Aqua Zdroju CKB Południe Ciecuchówek 10:8.

Było to trzecie zwycięstwo Imperium Boxing w bieżącym sezonie PLB. Zaledwie jedną porażką na koncie drużyna

z Wałbrzyska jest wiceliderem tabeli. Stawce przewodzi WKB Rushh Kielce, który ma w dorobku komplet 8 punktów. Wałbrzyskanie, a także Concordia Knurów i Pomorzanin Boxing Team Toruń zgromadzili po 6 „oczek”. O drugim miejscu zespołu Krzysztofa Sadłonia decydują tzw. mała punkty. PG

Prawda o węzach. Tylko żmije są groźne

Elżbieta Węgrzyn
region

Wąż przy szlaku, a nawet na drzewie. Czy są niebezpieczne? Jeden z nich tak. Podpowiadamy, co zrobić podczas spotkania z gadami.

Wiosną przyroda budzi się do życia, a wraz z nią również węże oraz często z nimi mylone beznogie jaszczurki - padalce.

Wąż przy szlaku, a nawet na drzewie

Każdej wiosny bardziej aktywni są nie tylko turyści i działkowicze, ale z zimowego letargu budzą się też rodzime płazy oraz gady. Węże, czyli mięsożerne gady, to ponad 4,1 tysiąca gatunków, żyjących niemal na całym świecie. W Polsce, w tym na Dolnym Śląsku, regularnie zdarzają się spotkania z egzotycznymi węzami - uciekinierami z hodowli, jak boa dusiciel, pyton królewski czy lancetogłów mleczny. W środowisku naturalnym na terenie naszego kraju występuje jedynie pięć gatunków węży: żmija zygzakowata, zaskroniec zwyczajny, gniewosz plamisty, wąż eskulapa od niedawna również zaskroniec rybołów.

Dodatkowo mieszkańcy regularnie zgłaszają służbom pojawienie się padalców, czyli pożytecznych, podobnych do węży beznogich jaszczurek.

Węże, występujące naturalnie na terenie Polski są pod ścisłą ochroną gatunkową, a naj-

FOT. STRAŻ MIEJSKA BOGUSZÓW-GÓRCE

Żmije zygzakowate bardzo często są spotykane w Górach Wałbrzyskich i Kamiennych.

popularniejsze: zaskroniec zwyczajny i żmija zygzakowata - ochroną częściową. Nie można ich zabijać, nie należy też płoszyć.

Węże są mięsożerne. Żywią się zazwyczaj gryzoniami oraz płazami, gadami, małymi ptakami i bezkręgowcami. Zaskroniec rybołów dodatkowo rybami.

Swoje ofiary węże tropią przy pomocy wyczulonych zmysłów, m.in. węchu i wrażliwości na ruch. Polują na lądzie i w wodzie, a wąż eskulapa doskonale porusza się po drzewach i należy do węży dusicieli.

Węże w Polsce zimę spędzają w stanie hibernacji, a od wiosny do jesieni są aktywne głównie w dzień, szczególnie

w czasie swoich godów. Preferują miejsca nasłonecznione, szukają kryjówek na obrzeżach lasów i stokach gór w pobliżu zarośli, gdzie mają obfitość pożywienia. Zwykle unikają większych zwierząt i ludzi.

Czy żmije są niebezpieczne?

Najbardziej rozpowszechnionymi gatunkami węży w Polsce są zaskroniec zwyczajny i żmija zygzakowata. Spotykamy je powszechnie również na terenie Dolnego Śląska. Węże te są często ze sobą mylone. Spotykamy je w lasach, na górskich szlakach, przepływają też do parków, ogrodów i na nasłonecznione podwórka.

Żmija zygzakowata to jedyny jadowity wąż, występujący naturalnie w naszym kraju.

- Jej ukąszenie może być niebezpieczne zwłaszcza dla dzieci i seniorów. Ale żmija ta nigdy nie zaatakuje sama. W ostatnich latach obserwujemy w Polsce systematyczny wzrost jej populacji. Powodem są cieplejsze, a przede wszystkim dłuższe lata, które dają szansę przeżycia i przetrwania młodym węzom - mówi dr Tomasz Piasecki z Katedry Epizootologii z Kliniki Ptaków i Zwierząt Egzotycznych Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Jak podkreśla ekspert, w ciepłe wiosenne dni, a przede wszystkim latem, żmije są bar-

dzo aktywne, lecz unikają ludzi. Kiedy wyczują nadchodzącego człowieka, usłyszą kroki - uciekają.

- Dodatkowo głośno syczą, by odstraszyć potencjalne zagrożenie. Największym grzechem jest niezauważenie jej i nadeptanie albo chęć złapania, co zawsze źle się kończy. Bo przerażony gad będzie się bronił - tłumaczy dr Piasecki.

Co zrobić, gdy nagle zobaczysz węża?

Leśnicy i przedstawiciele służb radzą, by na szlaku i w lesie zachować czujność. Gdy zauważymy węża, najlepiej uniknąć go i wycofać się, pozwolić, by spokojnie odpłynął. Ważne, by pilnować dzieci oraz czworonogów, które mogą niechcący sprowokować gada do agresywnej odpowiedzi.

Żmije zygzakowate bardzo często są spotykane w Górach Wałbrzyskich i Kamiennych (szczególnie w Masywie Chełmca i Dzikowca). Tu też zdarzają się regularne ukąszenia - w Wałbrzychu oraz powiecie wałbrzyskim do 10 przypadków rocznie.

- W 2026 roku nie mieliśmy jeszcze zgłoszeń o ukąszeniach przez żmije. W 2025 roku z uwagi na chłodne i deszczowe lato otrzymaliśmy jedynie dwa zgłoszenia: 21 kwietnia przetransportowaliśmy 51-latkę do szpitala, natomiast w czerwcu 43-latek po opatrzeniu odmówił hospitalizacji. Obydwa przypadki dotyczyły Dzieciomrowic w powiecie wałbrzyskim

- wyjaśnia Ryszard Kułak, dyrektor Pogotowia Ratunkowego w Wałbrzychu.

Na szczęście do ukąszeń nie dochodzi często i zwykle są one niegroźne. Śladem po nich są dwa ukłucia. Osoba ukąszona, odczuwająca ból, opuchliznę, pieczenie i objawy podobne do zatrucia powinna zachować spokój i zadzwonić na 112. Warto pamiętać, że żmija rzadko wstrzykuje jad. 30 do 60 proc. ukąszeń jest „suchych”. Wedle szacunków, w Europie rocznie na 15-25 tys. przypadków ukąszeń żmii średnio 30 to przypadki śmiertelne.

Gadów nie należy płoszyć ani krzywdzić. W przypadku natrafienia na żmiję w budynku mieszkalnym lub na posesji można to zgłosić służbom. Strażacy i strażnicy miejscy mają specjalne chwytaki, dzięki którym węża odławiają i wypuszczają w lesie daleko od zabudowań.

- W 2026 roku nie otrzymaliśmy jeszcze zgłoszeń o węzach na terenie zabudowanym, zaś w 2025 roku było ich 10, czyli wyjątkowo mało. Wynosiliśmy wtedy węża z marketu w Jedlinie-Zdroju. Często żmije, napotkane w ogrodach i na podwórkach są mylone z zaskroncami. Apelujemy do mieszkańców, by w każdym przypadku zobaczenia węża na posesji zachowali ostrożność, jakby to była jadowita żmija i nie chwytały go na własną rękę - mówi Jerzy Biliński z Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Wałbrzychu. ©P

REKLAMA 0011519433

Wójt Gminy Czarny Bór ogłasza

I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w obrębie Witków, gmina Czarny Bór, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka:

- nr **234** o pow. 0,4810 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu prowadzona jest księga wieczysta nr SW1W/00022984/0, stanowiącej własność gminy Czarny Bór.

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wsi Witków uchwalonym przez Radę Gminy Czarny Bór uchwałą nr XXIV/111/2025 z dnia 28 listopada 2025 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 22.12.2025 r., poz. 5538, działka nr 234 znajduje się w jednostce terenowej oznaczonej na rysunku planu symbolami:

- 2.8MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; 2.9MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; 27KR – tereny komunikacji drogowej wewnętrznej.

Nieruchomość posiada dostęp do drogi publicznej.

Cena wywoławcza działki nr 234 wynosi 181.048,00 zł + podatek VAT w stawce 23%.

Łącznie brutto 222.689,04 zł.

Termin i miejsce przetargu: Przetarg odbędzie się w dniu 18.06.2026 r. o godzinie 9.00 w siedzibie Urzędu Gminy w Czarnym Borze przy ul. Główniej 18 – sala nr 5.

Wysokość wadium, forma, termin i miejsce jego wniesienia: Wadium w pieniądzu w wysokości 23.000,00 zł należy wpłacić na rachunek Gminy Czarny Bór nr 67 8359 0001 0023 7158 2000 0006 Bank Spółdzielczy, nie później niż do dnia 15.06.2026 r.

Za dokonanie wpłaty uznaje się dzień wpływu środków na rachunek bankowy Gminy Czarny Bór.

Ogłoszenie o przetargu zostanie opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Czarnym Borze (www.bip.czarny-bor.pl).

Sąd podwyższył zadośćuczynienie dla policjanta

Adrianna Szurman
Wałbrzych, Świdnica

Sąd apelacyjny przyznał większe odszkodowanie policjantowi z Wałbrzysza za mobbing w wydziale kryminalnym.

Przełożeni mobbingowali policjantów, nazywali „grubą świnia”, zwracali się do niech „ty pajacu”, „ty debilu”. Także przy zatrzymanych. Atmosfera w pracy była bardzo zła. Byli natarczywie przepytывani ze znajomości przepisów, złośliwie nękanymi telefonami podczas służby i poza nią, poniżani. Zeznawali przed sądem, że czuli się zastraszani, nic nie walczyli. Niektórzy zachorowali na depresję, porozpadały się ich związki, zwątpili w policję jako formację. O tej sprawie pisaliśmy od początku.

Przed Sądem Okręgowym w Świdnicy zapadł kolejny wy-

FOT.

Praca w elitarnym wydziale kryminalnym jest bardzo wymagająca. Policjantów złamali jednak... policjanci.

rok w tej sprawie. Sąd zmienił orzeczenie Sądu Rejonowego w Wałbrzychu, podwyższając zasadzoną na rzecz policjanta kwotę zadośćuczynienia z 37,5 tys. zł do 50 tys. zł.

- W całości uwzględnił wniesioną przez nas apelację.

Tym samym sąd drugiej instancji w pełni podzielił nasze stanowisko, zgodnie z którym kwota ustalona w pierwszej instancji była rażąco zaniżona. Należy przypomnieć, że Sąd Rejonowy w Wałbrzychu obniżył dochodzoną przez powoda

kwotę, wskazując na jego stan psychiczny. Obok bezprawnych działań przełożonego, będącego funkcjonariuszem policji, wpływ miały również inne czynniki, w tym warunki służby w wydziale kryminalnym oraz zdarzenia z życia osobistego - mówi Jacek Jankowski, wałbrzyski mecenas.

Mecenas dodaje, że choć nie można wykluczyć współistnienia innych, trudnych doświadczeń życiowych, oddziałujących na kondycję psychiczną policjanta, to nie przesądza to automatycznie o obniżeniu należnego zadośćuczynienia za konkretne, zawinione naruszenia dóbr osobistych, dokonane przez przełożonego.

- Argumentacja ta została w pełni podzielona przez Sąd Okręgowy w Świdnicy. W konsekwencji wydane orzeczenie należy ocenić jako trafne oraz sprawiedliwe - podkreśla adwokat. ©P

ZAGADKI ZAMKU STARY KSIĄŻ. CZY POWSTAŁ PRZED TYM SŁAWNYM?

Elżbieta Węgrzyn
Wałbrzych

Zamek Stary Książ jest starszy niż przypuszczano. To miejsce kryje tajemnice sprzed panowania pierwszych Piastów.

Czy zamek Stary Książ jest starszy niż zamek Książ? A może wbrew nazwie jest odwrotnie? To prawdziwa dolnośląska zagadka.

Starszy niż przypuszczano?

Wałbrzych z czterema zamkami w swoich granicach administracyjnych i kilkoma kolejnymi w najbliższej okolicy to prawdziwy evenement. A co, gdyby tak dodać jeszcze do tej listy zamek Świebodziec i grodzisko Stary Książ? Może się okazać, że to jedno z najstarszych miejsc osadnictwa ze śladami fortyfikacji, istniejącymi przez chrztem Polski i jej piastowską państwowością.

Ruiny romantycznego zamku Stary Książ są położone na skalnym cyplu około 65 m nad wąwozem Książ i rzeką Pęcznicą w rezerwacie Przełomy nad Książem. Pozostałości zamku leżą na wysokości około 400 m n.p.m. i są oddalone o kilkaset metrów na południe od kompleksu zamku Książ oraz na południowy wschód od góry Skiba (433 m n.p.m.).

Historycy potwierdzają, że okolice zamku Stary Książ kryją wiele tajemnic i rozpoczynanie opowiadania historii tego miejsca od budowy XVIII-wiecznej eklektycznej romantycznej ruiny, sygnowanej przez Ch. W. Tischbeina, czy nawet sięgania do czasów XIII-wiecznych i panowania Bolka I Surowego to zbyt duże uproszczenie.

Najbardziej znaną formą Starego Książa jest ta powstała w latach 1794-1797, nadana mu przez właściciela Książa Hansa Heinricha von Hochberga VI, który zlecił architektowi Christianowi Wilhelmowi Tischbeinowi budowę romantycznego zamku w miejscu istniejących już ruin, a może nawet z ich wykorzystaniem. Tak powstała ruina, stylizowana na gotyką z takimi smaczkami, jak most zwodzony i wieże bramne. Nie brakowało też lochu, dziedzińca oraz kaplicy.

Do zamku Stary Książ turyści mogą dojść trzema szlakami: żółtym, czerwonym i zielonym.

By „ruina” była bardziej wiarygodna, ozdobiono ją m.in. renesansowymi portalami z zamku w Trzebieiniu. W 1799 roku na dziedzińcu urządzono turniej w obecności króla pruskiego Fryderyka Wilhelma II i królowej Luizy, a także kolejny w 1900 roku z udziałem późniejszego prezydenta USA Johna Quincy Adamsa. Zamek był bogato urządzony w dzieła sztuki i trofea. Goszczono w nim dygnitarzy, odwiedzających Książ.

Teren z dużą gospodą, punktami widokowymi w okolicy i szlakami między Wałbrzychem a Świebodzicami był do maja 1945 roku turystyczną atrakcją regionu. W ruinę popadł od momentu zakwaterowania tu żołnierzy radzieckich. Wówczas zamek spłonął, a jego wyposażenie wraz z dziełami sztuki przepadło.

Obecnie zamek Stary Książ to pozostałość części murów. Nie ma śladu baszty wjazdowej i kaplicy. Pozostała też część dziedzińca i wzmiankowanych portali, ale nie ma sklepień ani śladu zejść do podziemi.

Średniowieczny zamek i wcześniejsze grodzisko

Do lat 90. XX wieku w opracowaniach przeważały opinie, iż Stary Książ wzniesiono od razu jako romantyczną ruinę. Jednak dzięki pracy

Krzysztofa Jaworskiego udowodniono, że istniał tu wcześnieśredniowieczny zamek z przełomu XIII i XIV wieku, który zajmował skalny cypel, był zaopatrzony w suchą fosę oraz znajdujące się za nią podgrodzie z wałami i fosami.

- Na podstawie tych odkryć przeważa obecnie hipoteza, że Stary Książ może być starszy od Książa i przynajmniej część zapisów w dokumentach może się odnosić właśnie do niego. Dalsze dzieje zamku są nieznane, prawdopodobnie w XV wieku, być może podczas wojen husyckich, został zniszczony i zapomniany - wyjaśnia w obszernym opracowaniu Marek Staffa.

Teren był miejscem konkurowania ośrodków wczesnopiastowskich Piastów i Przemyślidów, na co wskazują lokalne znaleziska. Nim Bolko I Surowy przeniósł tu swoją siedzibę i upowszechniła się w odniesieniu do niej nazwa Vorstinburg, czyli Książęcy Zamek lub też Gród, były tu już ślady wcześniejszego osadnictwa. Jak podaje Artur Boguszewicz w „Corona Silesiae...”, piastowskie kasztele powstawały w wielu miejscach pogranicza.

Wpływy wielkomorawskie potwierdziły badania archeologiczne, w tym znalezione na tym terenie fragmenty ceramiki i przedmioty metalowe - wśród nich kawałek żelaznego

topora i również żelazny półkošek, będący bronią i pełniący też rolę, przyrównywaną do sierpa podczas żniw. Ten ostatni jest związany z organizacją państwową Księstwa Wielkomorawskiego. Również fragmenty topora wskazują na pochodzenie wielkomorawskie.

Nim zamek zwany m.in. Furstenberk/Fuerstenberg, czyli Książęca Góra trafił w 1509 roku w ręce Hochbergów razem z innymi okolicznymi dobrami, mógł wiele razy zmieniać właściciela i należeć kolejno do Piastów oraz Przemyślidów. Mógł też być kilka razy palony i przebudowywany, a w następnych dokumentach mylony z późniejszym Książem oraz miejskim zamkiem w Świebodzicach. Dlatego też odwiedzający pozostałości istniejących dziś ruin tego zamku mogą na zachód od niego znaleźć grodzisko Stary Książ.

- Grodzisko to można sklasyfikować jako pozostałość grodu w formie tak zwanej ostrogi. Mający formę silnie wydłużonego trójkąta cypel o stosunkowo wyrównanej powierzchni, od strony północnej i południowej był podcięty naturalnymi, przepaścistymi stokami. Na cyplu zostały założone prawdopodobnie trzy człony grodu wczesnośredniowiecznego. Mógł mieć powierzchnię 220x140 metrów - wyjaśniał Krzysztof Jaworski. ©©

Szkolne legitymacje były, tyle że fałszywe

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Chcieli kupić w pociągu ulgowe bilety. Posłużyli się fałszywymi legitymacjami i teraz mają kłopoty.

Policjanci z II komisariatu w Wałbrzychu zatrzymali w pociągu relacji Warszawa - Szklarka Poręba dwójkę nastolatków z powiatu karkonoskiego. Do nieprzyjemnej sytuacji doszło we wtorek, 28 kwietnia.

18-latką i 17-latek na stacji w Świebodzicach zgłosili się do kierownika pociągu, żeby kupić ulgowe bilety. Posłużyli się legitymacjami szkolnymi. Te wzbudziły jednak wątpliwości kolejarza. Powiadomił służby.

- Z uwagi na fakt, że pociąg kontynuował jazdę, interwen-

cję zaplanowano na kolejnej stacji. Policjanci z II komisariatu policji w Wałbrzychu zostali skierowani na dworzec Wałbrzych Miasto, gdzie po zatrzymaniu składu podjęli czynności wobec wskazanych osób - informują w wałbrzyskiej policji.

Funkcjonariusze potwierdzili, że dokumenty są podróbione. Ustalili też, że zostały zakupione przez internet i nie odpowiadały rzeczywistym legitymacjom, wydawanym przez placówki oświatowe. Różnice były widoczne gołym okiem.

Młodzi ludzie trafili do policyjnej celi, a fałszywe dokumenty zostały zabezpieczone jako materiał dowodowy. 18-latkę i 17-latkowi grozi teraz kara grzywny, ograniczenia wolności albo nawet pozbawienia wolności do 5 lat. Taka jest cena próby przekrętu... ©©

Fałszywe legitymacje zostały rozpoznane najpierw przez kierownika pociągu, a potem przez policjantów.

REKLAMA

0011519431

Ogłoszenie o sprzedaży

1). Przedmiot sprzedaży: Udział w wysokości 2/8 w prawie własności do lokalu mieszkalnego położonego w miejscowości Boguszów-Gorce przy ul. Anny Walentyńcowicz 6, lokal nr 2, składającego się z pokoju, kuchni, przedpokoju i WC, o łącznej powierzchni 62,28 m², dla którego lokalu mieszkalnego Sąd Rejonowy Wałbrzych, VII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr SW1W/00058754/0. 2). Określenie upadłego: Jolanta Kazienko, zam. 58-300 Wałbrzych, ul. Henryka Sienkiewicza 7/7. 3). Określenie Sądu i sygnatury sprawy: Sąd Rejonowy w Wałbrzychu, Wydział VI Gospodarczy, ul. Słowackiego 10, 58-300 Wałbrzych, Sygn. Akt. SW1W/GUP-s/122/2024. 4). Podstawa zbycia: art. 491(11a) ust. 2 Ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz.U.2024.794 t.j.). 5). Wartość oszacowania: 46.750,00 zł, numer postępowania na sprzedaż: VI, określenie ceny minimalnej: 23.375,00 zł. 6). Termin złożenia oferty i zapłaty wadium: 9 czerwca 2026 r. 7). Kwota wadium: 2.337,50 zł, oznaczenie rachunku bankowego do wpłaty wadium i pozostałej części ceny: Syndyk Michał Błaszczyszyn; numer rachunku bankowego: 36 1020 5242 0000 2502 0648 2469. 8). Termin rozpoznania ofert: 11 czerwca 2026 r., godz. 9:00, miejsce rozpoznania ofert: Kancelaria Syndyka, termin ewentualnej aukcji: 11 czerwca 2026 r., godz. 9:15, miejsce ewentualnej aukcji: Kancelaria Syndyka.

Pełne warunki sprzedaży oraz pozostałe informacje przekazywane są przez Syndyka masy upadłości Michała Błaszczyszyna (kom. 662 373 882) lub Pełnomocnika Syndyka Edwarda Stolarczyka (kom. 695 663 414), mail: kancelaria@syndycy.eu. Można również skontaktować się z wyżej wymienionymi osobami celem umówienia na okazanie przedmiotu sprzedaży.

Sledź i polub profil syndycy.eu na facebook(com), aby być na bieżąco ze wszystkimi postępowaniami na sprzedaż.

REKLAMA

0011459141

ZŁOMOWANIE POJAZDÓW

tel. 600 609 606

Wszystkie formalności załatwiamy na miejscu
Płatność gotówką od ręki
Wydajemy zaświadczenie o demontażu
Odbieramy własnym transportem

Cenimy Twój czas!

Stacja demontażu pojazdów | Czarkowo 16 | 64-125 Poniec

FOT. KAMIL HADYŃSKI/BIURO KONKURSU

Wałbrzyszanka Sylwia Gulij (z prawej, na pierwszym planie) została I wicemiss województwa dolnośląskiego.

Wałbrzyszanka wśród najpiękniejszych pań

Paweł Gołębiowski
Wrocław, Wałbrzych

Sukces Sylwii Gulij z Wałbrzyska. Została pierwszą wicemiss w regionalnym finale konkursu Polska Miss 2026!

Wałbrzyszanka Sylwia Gulij została I Wicemiss Województwa Dolnośląskiego. Wybory odbyły się w Haston City Hotel we Wrocławiu. Podczas uroczystej gali finałowej wybierano tam Polską Miss Województwa Dolnośląskiego 2026 oraz Polską Miss Nastolatek Województwa Dolnośląskiego 2026.

Wieczór był wspaniały - finalistki, goście, publiczność, wyjątkowa atmosfera, emocje, a na scenie prawdziwy blask. Galę poprowadziła Kamila Świerc, zaś w części artystycznej zaprezentował się Paweł Tur. Najważniejsze były jednak uczestniczki, które pojawiały się na scenie m.in. w kolekcjach marek: LaBilancia, Renee, ADAN oraz DeVu Diana Walkiewicz.

Ostatecznie tytuł Polska Miss Województwa Dolnośląskiego 2026 zdobyła Wiktoria

Rejman, 21-latką z Wrocławia, a I Wicemiss został jej równieśnica Sylwia Gulij z Wałbrzyska.

Laureatki głównych i komplementarnych tytułów uzyskały awans do ogólnopolskiego półfinału konkursu Polska Miss 2026, który odbędzie się we wrześniu. Zgromadzi reprezentantki wszystkich regionów kraju. Wezmą w nim też udział wybrane finalistki z Wrocławia, które wyróżniono zielonymi kartami.

Oto laureatki Polska Miss Województwa Dolnośląskiego 2026, główne tytuły: Polska Miss Woj. Dolnośląskiego 2026 - Wiktoria Rejman (Wrocław, 21 lat), Polska Miss Wrocławia - Julia Latos (Polkowice, 21 lat), Polska 1 Wicemiss Woj. Dolnośląskiego - Sylwia Gulij (Wałbrzych, 21 lat), Polska 2 Wicemiss Woj. Dolnośląskiego - Oliwia Kałuża (Opole, 24 lata), Polska 3 Wicemiss Woj. Dolnośląskiego - Nadia Nowak (Złotoryja, 20 lat), Polska 4 Wicemiss Woj. Dolnośląskiego - Emilia Kozicka (Jelcz-Laskowice, 22 lata).©©

Na wiosnę ciekawe oferty oraz nowe marki w Galerii Victoria

Elżbieta Węgrzyn
Wałbrzych

Nowości w Galerii Victoria w Wałbrzychu? Jest ich kilka. Duży sklep przedłużył umowę, salon optyczny rozbudowuje się, ruszył salon z nowymi usługami, będzie też nowa marka odzieżowa.

Galeria Victoria w Wałbrzychu kontynuuje rozwój oferty handlowo-usługowej. Nowe otwarcia i powiększenie siedziby w nowym miejscu w największym centrum handlowym w tej części Dolnego Śląska to tylko część nowości, zaplanowanych na wiosnę 2026 roku. Najważniejsze zmiany to: Vision Express w większym lokalu, Media Markt zostaje na dłużej, Esotiq dołącza do grona najemców, a Laser Esthetic już przyjmuje klientów.

Znane marki w nowej odsłonie

Keen Property Management, zarządca obiektu, podpisał umowę, przedłużającą współpracę z marką Vision Express, która dodatkowo zdecydowała się na relokację i powiększenie swojego salonu. Vision Express, jedna z wiodących sieci salonów optycznych w Polsce kontynuuje swoją obecność w Galerii Victoria, jednocześnie znacząco zwiększając skalę działalności. Nowy salon o powierzchni 220 m kw. powstanie na parterze centrum, w sąsiedztwie sklepu Reserved. W porównaniu do dotychczasowej lokalizacji (150 m kw.) będzie to przestrzeń większa i zaprojektowana zgodnie z najnowszymi standardami marki. Klienci mogą spodziewać się nowoczesnej odsłony salonu, jeszcze szerszego asor-

FOT. ELŻBIETA WĘGRZYN

Wałbrzyskanie nie wyobrażają już sobie miasta bez lubianej przez nich Galerii Victoria.

tymentu oraz komfortowej przestrzeni zakupowej.

Jednocześnie centrum przedłużyło współpracę z Media Markt na kolejne lata, co potwierdza stabilność i atrakcyjność obiektu dla kluczowych najemców.

Są całkiem nowi najemcy

Do grona najemców wałbrzyskiego obiektu dołączyła marka Esotiq, a w kwietniu działalność rozpoczął nowy salon Laser Esthetic, oferujący nowoczesne usługi z zakresu depilacji laserowej.

- Konsekwentnie rozwijamy ofertę Galerii Victoria, dbając

Galeria Victoria dostosowuje się do zmian na rynku i jest uważana za wiodące centrum handlowo-usługowe w regionie.

zarówno o wzmacnianie relacji z obecnymi najemcami, jak i pozyskiwanie nowych, atrakcyjnych marek. Relokacja i powiększenie salonu Vision Express to przykład zaufania do naszego obiektu oraz jego potencjału. Przedłużenie umowy z Media Markt na kolejne lata dodatkowo wzmacnia stabilność naszego tenant-mixu. Z kolei obecność Esotiq i rozwój segmentu usług, w tym otwarcie Laser Esthetic pozwalają nam jeszcze lepiej odpowiadać na potrzeby naszych klientów i podnosić atrakcyjność całego centrum - komentuje Grzegorz Samczuk, dyrektor Centrum Handlowego Galeria Victoria.

Oferta Galerii Victoria zostanie wkrótce poszerzona o markę Esotiq, specjalizującą się w bieliznie damskiej oraz odzieży homewear. Nowy salon o powierzchni około 60 m kw. powstanie na parterze obiektu, a jego otwarcie planowane jest na pierwszą połowę 2026 roku.

Obecność Esotiq wzmocni segment modowy centrum, uzupełniając ofertę o rozpoznawalną markę, cenioną za połączenie estetyki, komfortu i przystępnych cen.

W kwietniu tego roku swoją działalność w Galerii Victoria rozpoczął również salon Laser Esthetic, zlokalizowany na przeciwko kina Cinema City. Na powierzchni 55 m kw. powstało nowoczesne miejsce, oferujące zabiegi depilacji laserowej w oparciu o zaawansowane technologie. Salon wykorzystuje system DEKA Motus PRO - certyfikowany sprzęt medyczny włoskiego producenta DEKA, stosowany w renomowanych klinikach na całym świecie. Dzięki technologii Moveo zabiegi są praktycznie bezbolesne, bezpieczne dla skóry i skuteczne już od pierwszych wizyt, co stanowi istotną przewagę dla klientów, poszukujących komfortowych i efektywnych rozwiązań.©©

REKLAMA

0011519509

INFORMACJA

WÓJT GMINY ŚWIDNICA

informuje o wywieszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Świdnicy, ul. Głowackiego 4, „Wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży”

Przeznacza się do sprzedaży:

- nieruchomość gruntową niezabudowaną, stanowiącą działkę nr 461/8 o pow. 0,0037 ha położoną w Słotwinie, zgodnie z Zarządzeniem nr 52/2026 Wójta Gminy Świdnica z dnia 28 kwietnia 2026 roku.

Wójt Gminy Świdnica
Bartłomiej Strózik

Wykazy wywiesza się na tablicy ogłoszeń na okres 21 dni, tj. od dnia 11.05.2026 r. do dnia 1.06.2026 r. w siedzibie Urzędu Gminy w Świdnicy, ul. B. Głowackiego 4, sala operacyjna (tablica ogłoszeń - Przetargi). Ponadto informacje o wywieszeniu tego wykazu podaje się do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w prasie lokalnej oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.

Szczegółowe informacje o ww. nieruchomościach można uzyskać w dni robocze w godz.

poniedziałek, środa, czwartek: od 8.00-15.00, wtorek 8.00-16.30, piątek 8.00-13.30

w Zespole ds. Gospodarki Przestrzennej i Gospodarki Mieniem Urzędu Gminy w Świdnicy, ul. B. Głowackiego 4 - sala operacyjna - stanowisko 105 lub telefonicznie pod nr 74 852 30 67 w. 105.

Sporządziła: Marta Stosio-Wójcik

Świdnica, 28.04.2026 r.

Wymyślili ortograficzne dyktando z okazji 600-lecia miasta

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Za nami dyktando o Wałbrzychu na 600-lecie miasta. Dzieci zmagaly się z zawiłościami ortografii w siedzibie RWS na Białym Kamieniu.

Rada Wspólnoty Samorządowej Biały Kamień Konradów w Wałbrzychu jest znana ze swojej aktywności i działalności charytatywnej na rzecz dzieci, młodzieży i osób starszych. A także ze wspierania wszystkich, którzy o pomoc tu-

taj poproszą. Tym razem zaprosiła dzieci do napisania dyktanda. Zwycięzcami byli wszyscy i wszyscy dostali wspaniałe prezenty.

Pomysłodawczynią akcji była wiceszefowa rady i jednocześnie polonistka Justyna Włodarska, która ułożyła treść dyktanda. A pomagała jej polonistka, Agnieszka Kaczmarek. Panie, które o języku polskim wiedzą wszystko jednogłośnie orzekły, że zadania, postawione uczestnikom do trudnych nie należały. Były dostosowane do wieku. Teksty łączyły wiedzę o mieście, jego hi-

storii, położeniu i współczesnych wydarzeniach z wiedzą ortograficzną.

Nad całością czuwał jak zawsze niezawodny Ryszard Nowak, szef RWS. W akcję zaangażowali się również: Ewa Winnicka, Anna Cyrybulka, Monika Bunk, Janusz Ciesielski, Monika Stefaniak, Mariola Cajzer i Joanna Stypułkowska.

- To była świetna zabawa i chciałbym, aby inne rady przyłączyły się do organizowania takich wydarzeń. Cieszę się, że pierwsze takie dyktando odbyło się właśnie u nas - zaznaczył przewodniczący Nowak.©©

Sąd zdecydował: Borys B. zostaje w areszcie. Mieszkańcy regionu pikietowali w jego obronie

Adrianna Szurman
Bystrzyca Kłodzka, Świdnica

W Sądzie Okręgowym w Świdnicy odbyło się posiedzenie w sprawie zażalenia na areszt dla 28-letniego Borysa B. To on zastrzelił w Bystrzycy Kłodzkiej agresywnego mężczyznę.

W obronie Borysa stanęli mieszkańcy nie tylko Bystrzycy Kłodzkiej, ale też różnych części województwa i kraju. Byli przed sądem, by okazać wsparcie. A ulicami miasteczka przeszedł pokojowy marsz.

Areszt został przedłużony

Sąd zdecydował: Borys B. zostaje w areszcie na ponad miesiąc. Instruktor strzelectwa w piątek, 10 kwietnia późnym wieczorem zastrzelił w Bystrzycy Kłodzkiej Krzysztofa L. W poniedziałek, 13 kwietnia Sąd Rejonowy w Kłodzku aresztował go tymczasowo na dwa miesiące.

- Stanowczo pozostajemy przy krytycznej ocenie zasadności tego postanowienia - powiedziała mec. Małgorzata Dziewońska, obrończyni Borysa B. - W naszej ocenie, i będziemy tego dowodzić, uważamy, że 10 kwietnia Borys B. miał prawo się bronić, odpierać bezpośredni, bezprawny atak na swoją osobę, na swoje życie i zdrowie. I naszym zdaniem działał w obronie koniecznej.

Adwokat zwróciła się także z apelem, skierowanym m.in. do rzecznika prasowego Prokuratury Okręgowej w Świdnicy, by zachować rozwagę w ferowaniu ocen, a w przestrzeni publicznej operować pojęciami wyłącznie należycie zweryfikowanymi. Mecenas Dziewońska powiedziała, że ma dużo zastrzeżeń do czynności i sposobu ich wykonania przez prokuraturę, w szczególności chodzi o pierwsze 48 godzin.

- Na pewno będę to, w stosownym momencie, podnosić. Nie jest tajemnicą, że byłam prokuratorem i wiem, jak te czynności powinny wyglądać - dodała.

Protest mieszkańców

Mieszkańcy Bystrzycy Kłodzkiej mają w tej sprawie wyrobione stanowisko. Ludzie domagają się m.in. zwiększenia liczby patroli straży miejskiej i policji oraz zatrudnienia większej liczby osób do obsługi miejskiego monitoringu. Jak mówił Artur Chabło, jest też po-

FOT. ADRIANNA SZURMAN

W obronie Borysa B. stanęli nie tylko mieszkańcy Bystrzycy Kłodzkiej, ale też różnych części województwa i kraju.

mysł, by mieszkańcy sami patrolowali miasto, a nawet obsługiwali społecznie monitoring. Potrzebują jedynie przeszkolenia.

Osoby, które przyjechały wesprzeć Borysa chodziły wokół sądu z czerwonymi balonami i skandowały: „Murem za Borysem! Murem za Borysem!”. Jedna z kobiet nie była w stanie mówić, cały czas płakała. To pani Ada. Przyjechała z dziewczyną Borysa, Agnieszką. Naszej dziennikarce powiedziała jedynie, że ma nadzieję, że puszcza chłopaka wolno, bo „to dobry i uczciwy człowiek”. Inni dodają, że kiedy nadeszła powódź, Borys był pierwszą pomocą. Zawsze chciał pomagać, być potrzebny i użyteczny. Kiedy doszło do nieszczęścia, nie działał z premedytacją, tylko w silnych emocjach i wzburzeniu.

Powstała nawet piosenka. Ułożył ją Artur Chabło, organizator wsparcia. Można jej po-

Mieszkańcy Bystrzycy Kłodzkiej domagają się zwiększenia liczby patroli i większej liczby osób do obsługi miejskiego monitoringu.

śluchać na YouTube i w mediach społecznościowych.

Ojczyzm Borysa dodawał, że Borys mieszkał z babcią, która ma raka i przyjmuje chemię. Młody mężczyzna opiekował się nią.

- W maju chciał iść do wojska, bo militaria to jego pasja, kocha też sport - zapewnił Robert Rowszar.

Nasza dziennikarka na miejscu spotkała też kobietę, która do Świdnicy przyjechała spod Poznania.

- Zawsze uwielbiałam Bystrzycę Kłodzką i w ogóle Kotlinę Kłodzką. Przyjeżdżałam tu już na studiach i dziś solidaryzuję się z mieszkańcami. To jest sytuacja, w której wszyscy są przegrani. Życzę temu miasteczku i wszystkim jego mieszkańcom, żeby tę straszną sytuację przekuli na coś dobrego, pozytywnego - powiedziała Anna Nowak. Jest psycholożką i wspiera akcję od samego początku. - Życzę, by dyrekcja tamtejszej szkoły zechciała wdrożyć aplikację, stworzoną przez SWPS dla całej Polski po to, żeby przeciwdziałać sytuacjom przemocowym.

Jak dodała Anna Nowak, zaproponowała dziewczynie Borysa, by przekazała mu książkę

autorstwa Frankla o mężczyźnie, zamkniętym w obozie koncentracyjnym (Viktor E. Frankl „Człowiek w poszukiwaniu sensu” - przyp. red.), która opowiada o tym, że nawet coś bardzo złego można przekuć w coś dobrego. Partnerka Borysa odpowiedziała, że już mu ją dała.

- To pokazuje jacy ludzie tu mieszkają. Jaką mają wrażliwość i dobroć w sobie - stwierdziła.

Ludzie wiedzą swoje

Ani dziennikarze, ani publiczność nie mogli wejść na salę sądową, a jedynie na korytarz. Stali więc przed budynkiem. Chcieli, by wymiar sprawiedliwości wiedział, że Borys ma wsparcie lokalnej społeczności. Mają nadzieję, że sąd wypuści młodego mężczyznę, by mógł odpowiadać z wolnej stopy.

- Wierzmy w niewinność Borysa. Jego aresztowanie było niesłuszne i chcemy, by wyszedł na wolność - mówiła pani Magda, partnerka ojczyma Borysa, Roberta Rowszara. Dodała, że lokalna społeczność jest oburzona działaniem organów ścigania. - Dochodzą do nas informacje, że zaginęły telefony mężczyzny, którzy wszczynali awanturę. Wiemy,

że przesłuchani zostali dopiero w poniedziałek, a to się stało w piątek. Podobno nie zabezpieczono miejsca zbrodni. A ci chuligani szli sobie tego dnia przez Bystrzycę, zaczepiali ludzi, wyzywali m.in. kuzyna Borysa. Z dobrego źródła wiem, że wcześniej poszli do jednego z mieszkań. Pobili kobietę i ich syna i ewidentnie tego dnia mieli zamiar zrobić komuś krzywdę.

- Jako społeczeństwo nie mamy wpływu na decyzję sądu. To zgromadzenie, ta demonstracja ma pokazać, że jako społeczeństwo nie godzimy się na to, żeby system niszczył obywateli. Walczymy o sprawiedliwość. Najważniejsze jest to, żeby Borys został uniewinniony i odpowiadał z wolnej stopy - powiedział Artur Chabło.

Mieszkańcy zbierają podpisy pod petycją o uwolnienie Borysa B. z aresztu. Można się podpisywać w sklepie rowerowym przy ul. Słowackiego w Bystrzycy Kłodzkiej.

Prokuratorzy za przedłużeniem aresztu

Jak oświadczył prokurator Mariusz Pindera, śledczy uważają, że Borys B. powinien zo-

stać za kratami. - Choć oczywiście zarzut może się zmienić w trakcie gromadzenia dowodów, to jednak istnieje groźba mactwa, wpływania na świadków, ucieczki, a także surowa kara, która mu grozi. Czekamy na opinie biegłych, m.in. 3d, która odwzoruje, jak padały strzały. Czy Borys B. najpierw strzelał w nogi, a później oddał śmiertelne strzały. Wszystko działo się bardzo szybko. Biegli analizują też nagrania z miejsca zdarzenia - wyliczał prokurator.

Przypomnijmy: na osiedlu doszło do awantury między trzema mężczyznami, będącymi pod wpływem alkoholu z mężczyzną, wyprowadzającym psa na spacer. Borys B. miał wrócić z psem do domu, zabrać ze sobą karabinek automatyczny kal. 5, 56 mm NATO i wyjść z nim na zewnątrz. Wtedy znowu miał spotkać mężczyzn. Podczas kolejnej awantury oddał strzał ostrzegawczy, a następnie kilkakrotnie trafił 26-letniego Krzysztofa L. i zabił go na miejscu. Po zdarzeniu wrócił do domu i powiadomił policję. Pozostali dwaj mężczyźni mieli uciec, a następnie wrócić i reanimować zastrzelonego. Bezskutecznie.

Mieszkańcy Bystrzycy mówią wprost, że bali się Krzysztofa L., a także jego kompanów i całego środowiska. Zanim doszło do strzelaniny, miało dojść do innej awantury - pod sklepem monopolowym, gdzie Krzysztof L. i jego koledzy mieli pobić mężczyznę, który chciał ich uspokoić. Jak mówią mieszkańcy, urządzili pijacki rajd po mieście, krzyczeli, głośno przeklinali, wygrażali.

Sam Borys B. od początku twierdzi, że działał w obronie koniecznej.

- Z zebranego jak dotąd materiału wynika, że mężczyzna wrócił do domu po broń, miał czas ochłonać, mógł wezwać policję, a wyszedł i zastrzelił mężczyznę. Naszym zdaniem nie zachodzą tu przesłanki, wypełniające znamiona obrony koniecznej. Mężczyźni, biorący udział w kłótni twierdzą, że nie atakowali Borysa B. fizycznie - powiedział prokurator Pindera.

W tzw. międzyczasie w internecie pojawiły się prowokacje i nawoływanie do „całej kryminalnej Polski”, by ruszyli z wendetą. 14 kwietnia 29-letni mężczyzna, który opublikował w sieci nienawistny filmik został zatrzymany przez policję. W jego mieszkaniu zabezpieczono środki odurzające. Trafił na dwa miesiące do aresztu. ©©

W szpitalu będzie cieplej, ale też taniej

Szpital Ginekologiczno-Położniczy przejdzie termomodernizację. Zdobył na to 5,6 mln zł dofinansowania z UE.

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Szpital Ginekologiczny w Wałbrzychu otrzymał 6 mln zł dofinansowania do termomodernizacji budynku.

Specjalistyczny Szpital Ginekologiczno-Położniczy im. E. Biernackiego w Wałbrzychu pozyskał blisko 6 mln zł dotacji z funduszy europejskich na termomodernizację głównego budynku szpitala.

Jak mówi nam Elżbieta Pączkowska, dyrektorka tej placówki, projekt będzie realizowany w tym roku i w przyszłym. Cel jest jasny: ma być cieplej i taniej.

- Termomodernizacja pozwoli na redukcję zużycia ener-

gii pierwotnej oraz emisji gazów cieplarnianych oraz przyczyni się do poprawy komfortu cieplnego i jakości środowiska wewnętrznego dla naszych pacjentek i personelu - zaznacza dyrektorka.

I wylicza: w ramach prac zostanie ocieplony dach wraz z wymianą pokrycia, nową stolarkę zyskają drzwi i okna, zostanie zamontowana instalacja fotowoltaiczna z magazynem energii i systemem sterowania, oświetlenie będzie wymienione na energooszczędne, a cały budynek zostanie dostosowany do poruszania się osób ze szczególnymi potrzebami.

Całkowita wartość projektu jest szacowana na 6.859.230,70 zł, w tym 5.632.172,47 zł szpital zdobył ze środków europejskich.©©

Jechał o 52 km/h za szybko. Stracił prawko

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Kierowca stracił prawo jazdy na de Gaulle'a w Wałbrzychu. Jest tam pięćdziesiątka, a jechał stówką. Tam zawsze czai się drogówka.

To jedno z miejsc, gdzie bardzo często stoją policjanci ruchu drogowego. Elegancko, w zatoczce, za wysoką trawą, tuż przy działkach, niewidoczni dla kierowcy rozpędzonego samochodu. A dwa pasy w każdą stronę „zachęcają”, by wcisnąć pedał gazu. Niestety, kończy się to mandatem, a nawet utratą prawa jazdy. Bolesnie przekonał się o tym kierowca z Kępna, który 1 maja przed godziną 10.00 pędził z prędkością 102 km/h.

- Policjanci Wydziału Ruchu Drogowego wałbrzyskiej komendy prowadzili kontrole prędkości pojazdów, poruszających się po mieście. Zatrzymali do kontroli samochód osobowy, którego kierujący, 48-letni mieszkaniec Kępna poruszał się z prędkością 102 km/h w miejscu, gdzie obowiązuje ograniczenie do 50 km/h. Tym samym mężczyzna przekroczył dozwoloną prędkość o 52 km/h - opowiada Agnieszka Głowacka-Kijek z Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu.

Kierowca został ukarany mandatem w wysokości 1,5 tys. złotych i 13 punktami karnymi. Policjanci zabrali mu również prawo jazdy. Kierowca straci prawo jazdy na 3 miesiące. Do Kępna musiał wrócić innym środkiem transportu.©©

KRÓTKO

WAŁBRZYCH

Podarunki dla gości w Dniu Flagi

W sobotę, 2 maja, na odwiedzających Tauron Festiwal Kwiatów i Sztuki w zamku Książ czekała bardzo miła niespodzianka. W Dniu Flagi przed Budynkiem Bramnym rozdawano turystom kwiaty w narodowych barwach oraz flagi. Wręczali je: wojewoda dolnośląska Anna Żabska, wiceprezydentka Wałbrzyska Anna Elżbieciak-Stec, miejski radny Grzegorz Górski, radny województwa Adam Jaśnikowski, oraz gospodyni tego miejsca, czyli Dorota Karolewska - prezeska Zamku Książ. PG

POWIAT WAŁBRZYSKI

Płonął las na szczycie góry

1 maja około godz. 14.00 na szczycie góry Mniszek wybuchł pożar lasu. Ma miejsce skierowano 7 zastępów strażackich z Wałbrzyska oraz lokalne OSP. Walka z ogniem była bardzo trudna, gdyż pojawił się w trudno dostępnym terenie. Był to kolejny wiosenny pożar lasu na terenie powiatu wałbrzyskiego. Pierwsze tego typu zdarzenie miało miejsce 25 kwietnia w Jedlinie-Zdroju. Na górze Małosz spłonęły 3 ha młodego lasu. Strażacy walczyli z ogniem ponad dobę. Jak wyjaśniło Nadleśnictwo Wałbrzych, przyczyną pożaru było niedogaszone ognisko, rozpalone w miejscu do tego niewyznaczonym. ELW

WAŁBRZYCH

Porozumienie na wypadek klęski

W Wałbrzychu podpisano porozumienie o współpracy w zakresie „realizacji zadań w obszarze ochrony ludności”. Chodzi o usprawnienie wspólnych działań w przypadku np. klęski żywiołowej czy zagrożenia zewnętrznego. W planie są wspólne szkolenia, ćwiczenia, także konsolidacja w pozyskiwaniu środków na potrzeby sprzętu. Gmina podpisała porozumienie z: Ochotniczą Strażą Pożarną - Grupą Poszukiwawczo-Ratowniczą Wałbrzych, Hufcem ZHP Ziemi Wałbrzyskiej im. hm. Alojzego Ciasnochy, Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym w Wałbrzychu oraz Grupą Sudecką Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. PG

Ulica Ogrodowa została oficjalnie otwarta po przebudowie. Prezentuje się znakomicie!

DROGOWNICTWO UL. OGRODOWA WESZŁA W XXI WIEK

Latami straszyła, teraz zachwyca

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Ulica Ogrodowa w Wałbrzychu - do niedawna koszmar kierowców - została oficjalnie otwarta po remoncie.

Ulica Ogrodowa w Wałbrzychu jest gładka jak stół, do tego dobrze prezentuje się przylegająca do niej ścieżka pieszo-rowerowa i cała towarzysząca infrastruktura. Sytuacja jest dla wielu jeżdżących tamtędy kierowców niezwykła, bo jeszcze do niedawna ta droga była jedną z najgorszych w mieście.

Ważna droga zmieniła się nie do poznania

Ogrodowa prezentowała się fatalnie. I trwało to wiele lat. Jeszcze na początku 2025 roku stał tam znak, ostrzegający o „innym niebezpieczeństwie - uwaga przełomy”.

- Ta droga była utrapieniem kierowców przez kilkadziesiąt lat. A kilkanaście lat temu stała się drogą przelotową, łączącą ulicę Wrocławską z Wieniawskiego i Podzamczem. Stała się jedną z najczęściej wykorzysty-

wanych w mieście. To jedna z ważniejszych arterii, choć lokalna - mówił prezydent Wałbrzyska Roman Szelemej w poniedziałek, 4 maja, podczas oficjalnego otwarcia Ogrodowej po przebudowie.

Remont w całości sfinansowany przez rząd

Ulica, przy której znajdują się m.in.: szkoła, Urząd Kontroli Skarbowej i różne firmy doczekała się w końcu gruntownego remontu, a finansowanie jej też było wyjątkowe. Całość kosztów - blisko 10 milionów złotych - zostało pokrytych z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

- Było to możliwe dzięki decyzji premiera Donalda Tuska. Dlatego, że gminy, które ucierpiały w wyniku powodzi, a taki

Ogrodowa prezentowała się fatalnie. Jeszcze na początku 2025 roku stał tam znak, ostrzegający o „innym niebezpieczeństwie”.

status ma Wałbrzych, mogły w ubiegłorocznym rozdaniu otrzymać z tego funduszu 100 procent finansowania. Zgodnie z ustawą maksymalne finansowanie to 80 procent, ale dzięki decyzji premiera to zadanie i wiele innych, realizowanych na terenach, które ucierpiały w wyniku powodzi, były finansowane w stu procentach ze środków rządowych - wyjaśniała wojewoda dolnośląska Anna Żabska, która przyjechała na otwarcie ul. Ogrodowej.

Nie ukrywała, że efekty inwestycji zrobiły na niej wielkie wrażenie.

Rządowy fundusz finansuje też remont ul. Matejki

Przebudowana ulica ma trochę ponad 700 metrów długości. Wymieniono tam całą infrastrukturę, wszystkie media, a konstrukcja drogi jest obecnie dostosowana do najcięższego transportu.

Z RFRD jest też finansowany m.in. remont ulicy Matejki w centrum Wałbrzyska. Mieszkańcy oczekują, że efekty dorównają tym z Ogrodowej.©©

DZIEJE TYGIEL, CZYLI MUZEUM WAŁBRZYSZAN BĘDZIE MIEJSCEM NIEBANALNYM. JESTEŚMY O TYM PRZEKONANI!

Muzeum społeczności, które stworzyły Wałbrzych takim, jakim jest obecnie

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Muzeum Wałbrzyszan Tygiel znajduje się na finiszu prac budowlanych. Zaglądamy do środka i uchylamy rąbka tajemnicy. Spodziewajcie się wielu zaskoczeń i wzruszeń!

Umawiamy się w Starej Kopalni w Wałbrzychu, tuż koło dawnej siłowni, czyli energetycznego serca kopalni. Do niedawna to była jedna, ogromna hala w fatalnym stanie. Dziś jej zewnętrzna część jest gruntownie odświeżona, a wewnątrz zupełnie zmieniło charakter. Tygiel, czyli wielkie Muzeum Wałbrzyszan jest na finiszu prac budowlanych. Już niebawem nazwa tej placówki będzie odmieniana przez wszystkie przypadki.

Za Tygłem stoi niebanalny duet

Koło wejścia kręcą się robotnicy, a narzędzia, deski i materiały budowlane nie pozostawiają wątpliwości, że trwają tu gorączkowe prace. Po obiekcie oprowadzają nas dwie osoby, które tworzą to miejsce od podstaw, które żyją tym miejscem i ich cały świat od miesięcy krąży wokół jednego słowa: Tygiel.

To Marek Arcimowicz, dyrektor projektu i Wioletta Wrona-Gaj, kierowniczka Muzeum Przemysłu i Techniki. On uznany fotograf i dziennikarz, architekt z wykształcenia. Ona miłośniczka spraw muzealnych, artefaktów, koordynatorka merytoryczna, z czułością doglądnąca każdego przedmiotu.

Kiedy już przekraczamy próg rodzącego się Tygla, pierwsze, co rzuca się w oczy, to okrągłe kondygnacje, które do samego sufitu wypełniają przestrzeń sporej, górniczej hali. W środku jest już wydzielone miejsce dla najważniejszego, centralnie posadowionego symbolu tego miejsca.

- To będzie ogromny dąb, który sięgnie ostatniej kondygnacji. Nie będzie to jednak zielone drzewo, a zrobione ze złomu, stali, przedmiotów, które pochodzą głównie z tej kopalni. Dąb jest symbolem miasta, jest w jego herbie, będzie też nawiązaniem do drzewa genealogicznego miasta. Skojarzenia z nim wzbudzą też zdjęcia, które będą „powie-

Przez okrągłe kondygnacje będzie „przechodziło” drzewo - dąb, symbol Wałbrzysza.

wały” na gałęziach zamiast liści. Krążąc wokół przestrzeni wystawienniczych, odwiedzający będą mogli oglądać te fotografie, wyłapywać wciąż nowe niuanse, przyglądać się twarzom ludzi, miejscom, w których zostali uchwyceni - mówi nam z bliskim w oku Marek Arcimowicz. Bo to właśnie fotografia towarzyszy mu przez co najmniej 30 lat.

Jak dodaje, będą to różne zdjęcia, różnych ludzi, których losy spłotyły się po wojnie tutaj, w Wałbrzychu, na ziemiach odzyskanych. Bo i całe muzeum ma właśnie taki charakter. A nazwa wydawała się oczywista.

To opowieść o korzeniach miejscowości jako takiej, sięgających 600 lat wstecz. Ale przede wszystkim jego bardziej współczesnych dziejów, tuż przed II wojną światową i tuż po niej. I dalej przez PRL, aż po nowe milenium.

600 lat Wałbrzysza w jednym miejscu

Z jednej strony cofniemy się do czasów, kiedy miasto musiało opuścić część niemieckich mieszkańców i wyjechać po wojnie w głąb Rzeszy, zostawiając za sobą dotychczasowe życie, domy, w których się rodzili, miejsca, w których pracowali,

bawili się, kochali. A z drugiej - zanurzymy się w historię tych wszystkich ludzi, którzy przybyli tu po wojennej zawierusze z nadzieją, że na ziemiach odzyskanych zbudują nowy świat, nowe, lepsze jutro.

To tu działały przecież fabryki, które dawały nadzieję na pieniądze, na chleb, na założenie i utrzymanie rodziny. Kopalnie, fabryki porcelany, kalkomanii... W Wałbrzychu - jak w tyglu - splątały się różne kultury, tradycje, języki. Połączyły losy Polaków z Polski centralnej i Wielkopolski, Kresowiaków, reemigrantów z Francji, Belgii, autochtonów, w tym potomków Ślązaków, Niemców, Czechów, ale także Żydów, Greków, Jugosłowian czy Romów.

- I właśnie przez osobiste doświadczenia tych rodzin opowiemy historię tego miasta. Od miesięcy zbieramy rodzinne pamiątki, które tutaj pokażemy - zaznacza Wioletta Wrona-Gaj. To ona dba o każdy przedmiot, który będziemy tu mogli zobaczyć.

Wśród wyjątkowych rzeczy, które znajdują się w Tyglu będą na przykład oryginalnie zapieczętowane perfumy z lat 40., których woń kopalnia zdołała odtworzyć. A w zasadzie ich recepturę. Dzięki temu będziemy

mogli wyobrazić sobie zapach kobiety, która ich używała. A także zanurzyć się w historii pewnej miłości. Zajrzeć w duszę żołnierza, który wysyłał listy z frontu do ukochanej. Poczuci niemal jego tęsknotę za osobą, z którą dzieliły go setki kilometrów, a która czekała na niego tutaj, w przedwojennym Wałbrzychu.

- Mamy zdjęcia nigdzie niepublikowane, po raz pierwszy będą pokazane publicznie właśnie tutaj. Pochodzą z zakładów przemysłowych, a są od ludzi, którzy tam pracowali - zdradza Wioletta Wrona-Gaj. Jest także mnóstwo dokumentów, które są i będą nadal analizowane.

Wśród rzeczy z Kuracyjnej, czyli skarbu Wałbrzysza, który będzie stanowił około 1/10 muzealnej ekspozycji są przedmioty, należące do kilku niemieckich rodzin, które musiały opuścić Waldenburg w nadziei, że tu wrócą. Co nigdy nie nastąpiło.

Tygiel będzie odmieniany przez wszystkie przypadki. Niespodzianki, które jednych zaskoczą, a innych wzruszą, są gwarantowane.

- Serwisy porcelany, bielizna, także pantaloney, należące do pewnej starszej pani z monogramami, odkurzacz sprzed II wojny, dokumenty, przedmioty codziennego użytku, talizmany, zestaw do rozpylania perfum, biżuteria, materiały, należące do pewnej prężnej krawcowej i wiele, wiele innych - wylicza jednym tchem Izabela Purzycka z Muzeum Przemysłu Techniki.

Jak dodaje jej kolega Piotr Mizera, będzie można zobaczyć też artykuły gospodarstwa domowego.

- Depozyty należały do siedmiu rodzin. Po tym, jak pojawiły się informacje o odkryciu „skarbu” w Niemczech, nikt się do nas nie odezwał. Ale było też niewiele wzmianek o tym w niemieckiej prasie. Myślę, że większe zainteresowanie wzbudzi to miejsce po tym, jak zostanie otwarty Tygiel.

Z ciekawostek warto wspomnieć o atrybutach pewnej damskiej toaletki z lat 70. Zestaw nie ma nawet ryski. Będzie sporo niespodzianek, a nawet prawdziwych hitów, jak absolutnie wyjątkowy kombinezon startowy Jerzego Mazura. To już lata bardziej współczesne, bo to właśnie historia 1945+ będzie tą najbardziej akcentowaną treścią w Tyglu.

- To muzeum społeczności, obecnej społeczności, bez negocjowania czy gumkowania dawnych ludzkich losów. To muzeum ma uczyć, jednoczyć i budować szacunek dla tych, którzy stworzyli Wałbrzych takim, jakim jest obecnie - podkreśla Arcimowicz.

Przestrzeń, w której te wszystkie rzeczy zostaną wyeksponowane jest niebanalna. Twórcy Tygla zdecydowali się zostawić elementy z czasów działalności kopalni. Jednym z najbardziej przykuwających uwagę jest suwnica do przenoszenia ciężkich sprzętów. Oryginalna, lekko zardzewiała. Są też płytki ceramiczne na ścianach, metalowe ościeża z przeszkleniami i z oryginalnymi napisami, ściany z odkrytą cegłą. Już teraz widać, że nie będzie to przestrzeń zbyt wygładzona, „szpitalna”, a bardziej pasująca do charakteru kopalni. Z jej surowością, co podkreślą betonowe elementy. Warto też zwrócić uwagę na podłogę tuż przy wejściu - z charakterystycznymi, przypominającymi dmuchawce wzorkami. Efekt jedyny w swoim rodzaju.

Przeniesiemy się do kamienicy na ul. Niepodległości z 1920 roku

Prawdziwym hitem będzie kamienica, a w zasadzie jej elewacja i wnętrze, jak odwzorowana z ulicy Niepodległości.

Chodziło o to, by fasada pasowała do tej przestrzeni. Znajdziemy tu wystawy sklepowe, prawdziwe mieszkanie mieszczan, żyjących w nich w 1920 roku z pokojami i kuchnią, ale także aptekę i kino. Złazszcza to ostatnie ma szansę zrobić furorę.

- Sztyld z Capitolu, czy jak kto woli kina Górnik, a w środku będą odtwarzane filmy. Zarówno krótkometrażowe, jak też choćby te, które były kręcone w Wałbrzychu. Jest ich całkiem sporo. Chciałbym bardzo, żeby tutaj zaistniał taki dyskusyjny klub filmowy dla naszych mieszkańców - dodaje Marek Arcimowicz.

W środku toczą się prace. Kiedy krążymy po przestrzeniach, pracownicy kładą płytki.

- Ten nasz człowiek od płytek to prawdziwy fachura, ale tu trzeba będzie poprawić - zauważa dyrektor, kiedy stąpamy tuż koło misternie ułożonej konstrukcji.

Już w maju ma być montowane drzewo, a łąda moment ruszą prace nad instalacją oświetlenia.

- Ten koncept i jego wykonanie bardzo mi się podoba. Złazszcza ta kamienica, jest jak suma cech takich miejsc z lat 20. Z niecierpliwością czekam na zakończenie prac - zaznacza Anna Nowakowska, konserwatorka zabytków z Wałbrzysza, która czuwa nad całością od strony konserwatorskiej.

Przystosowanie obiektu na potrzeby Muzeum Wałbrzyszan będzie kosztowało 12 mln zł. Będziemy tu oglądać także wystawy czasowe, okazjonalne, nawiązujące do różnych okresów w dziejach miasta, do różnych dziedzin - od kultury, sportu, polityki, turystyki po szkolnictwo czy lecznictwo. Będzie w czym wybierać.

Jeśli macie w domach pamiątki, które chcielibyście zachować dla potomnych i pokazać światu, dajcie znać twórcom Tygla. Warto też ocalić od zapomnienia historie i opowieści babci i dziadka. Słowa, które wydają się nam zwykłe, codzienne mogą mieć wielką wartość historyczną. ©

KWIATY XXXVI TAURON FESTIWAL W ZAMKU KSIĄŻ W WAŁBRZYCHU. TO BYŁA NIEZWYKŁA OKAZJA, BY ZOBACZYĆ WNĘTRZ

Majówkowy spacer wśród kwiatów i bar

Tauron Festiwal Kwiatów i Sztuki w zamku Książ to największa majówka w regionie.

Tegoroczny festiwal nosił nazwę „Odyseja czasu”. Były więc atrakcje z różnych epok.

Motyli i kwiatów nie brakowało na wyjątkowych, kwiatowych ubraniach par animatorów, przech

Barwne i ulotne motyle z kwiatów były znakomitymi plenerami do zdjęć. Goście chętnie z nich korzystali.

Na III piętrze była wystawa, poświęcona florystycznym kompozycjom i opowieściom o trzech synach księżnej Daisy.

ZA, TONĄCE W KWIETNYCH ARANŻACJACH

wnych motyli

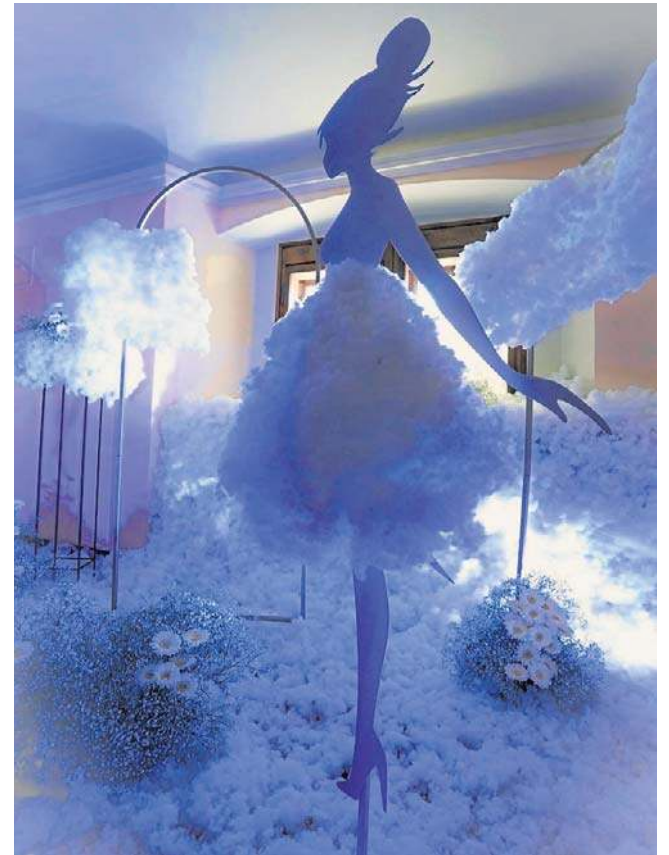
adających się po zamku i pozujących do zdjęć z turystami.

Księżna Daisy kochała kwiaty. Aranżacje pojawiły się więc i przed zamkiem, i w jej leśnej samotni Ma Fantaisie.

Pojawiły się motywy zdobnicze, związane z czasem - jak majestatyczna klepsydra z kwiatów w Sali Maksymiliana.

Organizatorzy nie chcieli dużych aranżacji, a więcej żywych kwiatów, które podkreślają charakter wnętrza.

Koń, a właściwie pegaz z kwietnymi skrzydłami? Podczas festiwalu w zamku Książ wszystko było możliwe.

Festiwal to czas, dedykowany rodzinom z dziećmi. Była cała strefa dla milusińskich.

Stroje animatorów nawiązywały do epok baroku, renesansu, oświecenia i... natury.

Wielu starszych łódzian dobrze pamięta słowa tej piosenki. Czy jednak Łódź była rzeczywiście „czerwona”? Prof. Krzysztof Lesiakowski z Instytutu Historii Uniwersytetu Łódzkiego tłumaczył nam, że w historii miasta znajduje się podstawa, by taką tezę udowodnić.

– Łódź była dużym miastem przemysłowym – mówił nam prof. Krzysztof Lesiakowski. – Mieszkały w nim tysiące robotników. Siłą rzeczy byli w konflikcie ze swoimi pracodawcami. Dochodziło do wielu sporów. Niekiedy bardzo dynamicznych, połączonych nawet z rozlewem krwi.

Wystarczy wspomnieć Bunt Łódzki z maja 1892 roku. W fabrykach Łodzi doszło wtedy do sześciogodniowego strajku. Robotnicy wyszli na ulice. Interweniowała policja, carskie wojsko. Manifestacje zostały krwawo stłumione. Sześciu robotników zabito, a ponad 300 zostało rannych.

Revolucja łódzka

Potem nadszedł rok 1905. Wtedy mówiono, że doszło do łódzkiej rewolucji. Było wiele demonstracji, walki robotników z kozakami. Łódzkie ulice zostały przecięte barykadami. Zginęło wtedy około 200 osób.

– To wszystko tworzyło pewien obraz miasta – twierdzi prof. Krzysztof Lesiakowski.

Nieżyjący już prof. Kazimierz Badziak z Instytutu Historii Uniwersytetu Łódzkiego zauważał, że już pod koniec XIX wieku zwiększyła się liczba mieszkańców Łodzi. Łódzki przemysł zaczynał się „dusić”. Wielu robotników znalazło się w trudnym położeniu ekonomicznym. Na tym tle uaktywnił się ruch socjalistyczny. Socjaliści obiecywali zmiany ustrojowe, nowe rozwiązania, które poprawią los nabywających.

Zmarły w 1981 roku Eugeniusz Ajnenkiel, znany łódzki historyk, działacz przedwojennej PPS, po wojnie należący do PZPR, napisał w 1933 roku, że Łódź to tragiczne miasto, złe miasto, ohydne miasto, miasto złudnych nadziei i rozpacz, nędzy i beznadziejności, miasto zysku i wyzysku.

„Miasto buntów, rzadkich zresztą, lecz za to kosztownych dla robotników – pisał w „Księdze Jubileuszowej Polskiej Partii Socjalistycznej 1892-1932”. – Miasto to wpisywało swą nazwę na karty historii walk polskiego proletariatu, wpływając swym czynem na zmianę i kształtowanie się myśli politycznej polskiego socjalizmu. Czymże była ta Łódź dla polskiego socjalizmu? Wszystkim i niczym. Ale przede wszystkim ta Łódź była i jest stolicą proletariatu Polski. Co prawda nie gnieździ się on wyłącznie w piwnicach i na facjatch, ale też i nie w jasnych, czyścich i przestronnych mieszka-

niach. Przeciwnie, w naprędcie budowanych przez partaczy kamienicach, z na wpół zgniłego i tandetnego materiału (...) W nich się rodzi, umiera, bawi się, choruje, gotuje, pierze i ogień naftą rozpała proletariat łódzki”.

Wiejski proletariat

Eugeniusz Ajnenkiel zdążył też łódzki proletariat. Zauważył, że tworzyła go głównie wiejska emigracja. Dzień z zastąpił fabrykant, a ekonomia czy rzadce – majster, których dalej się bali.

„Proletariat łódzki jest religijnie praktykujący, choć drwi z dewocji” – napisał łódzki historyk. – „Boi się jednak sądu ostatecznego i piekła. To osłabia jego siłę rewolucyjną, to dało możliwość rozwijania się na jego organizmie różnym twórczym reakcyjnym, celem tłumienia dążeń wolnościowych wśród robotników. To powoduje, że rozmach buntu łańcuchuje się, okupiony ofiarą kilku rannych lub zabitych – żniwem zawsze dotychczas zwycięskiej policji”.

Prof. Kazimierz Badziak w rozmowie z nami zauważał, że wbrew obiegowej opinii przedwojenna Łódź nie była „czerwona” w sensie komunistycznym. W mieście było może kilkudziesięciu działaczy Komunistycznej Partii Polski, która była nielegalna. Silny był za to ruch socjalistyczny. Socjaliści nawet współzrządzili w Łodzi.

– Kryzys gospodarczy sprawił, że lewica otrzymała wiatr w żagle – mówił nam prof. Kazimierz Badziak. – Nie zapominajmy jednak, że wielu robotników było apolitycznych. A na wybory, tak jak dzisiaj, nie chodzili wszyscy.

Symbol komunistycznej Łodzi

Po II wojnie światowej jednym z symboli komunistycznej, przedwojennej Łodzi stała się Władysław Bytomska. 3 listopada 1938 roku w łódzkich gazetach można było przeczytać dramatycznie brzmiące tytuły: „Usiłowali spalić kobietę! Kim są bestialscy okrutnicy?”, „Potworna zbrodnia czy niezwykle samobójstwo”. Władę Bytomską znałono prawie naga, poparzoną,

CZY ŁÓDŹ NAPRAWDĘ BYŁA CZERWONA, CZY TO TYLKÓ DALEKIE ECHO PROPAGANDY Z EPOKI PRL?

„Miasto fabryk i Tuwima i rewolucyjnych burz, gdy cię Łódź czerwona trzyma, to nie puści już!”. Walczyk o Łodzi niegdyś śpiewany na szkolnych apelach i obozach harcerskich nie do końca stracił aktualność.

Anna Gronczewska

W 1949 roku w uchwale Biura Politycznego PZPR znalazł się zapis o utrwaleniu proletariackiego charakteru Łodzi. Tak kreowano czerwone oblicze miasta.

w okolicach cmentarza na Dołach. Po kilku godzinach zmarła w szpitalu na Radogoszczu. Okazało się, że była członkiem Komunistycznej Partii Polski. Zaczęto zastanawiać się dlaczego zginęła. Jedną z hipotez, którą skwapliwie przyjęła ówczesna łódzka policja, było samobójstwo Władysław Bytomskiej. Jako komunistka trafiła do więzienia. Podobno była w nim gnębiona przez strażników. Pojawiają się hipotezy, że łańcuchowała się i wysypała towarzyszy. Możliwe, że przyczyną podpalenia mogły być porachunki rozpadającego się KPP ze światem przestępczym. Po wojnie komunistyczne władze zrobiły z Władysław Bytomskiej męczennicę. Jej imieniem nazwano jedno z osiedli mieszkaniowych w Łodzi. Ulicę Dworską, na której mieszkała, nazwano ulicą Władysław Bytomskiej (dziś WiN). Lansowano teorię, że została porwana i podpalona przez sanacyjną policję.

Prof. Krzysztof Lesiakowski zaznacza, że badania nad ruchem komunistycznym w przedwojennej Polsce są trudne. Materiały na ten temat są bardzo skromne, a większość

Gdańsk. W Łodzi ten przemysł uruchomiono stosunkowo szybko. Tu też często przyjeżdżali partyjni dygnitarze.

Już w 1945 roku właśnie w Łodzi rozpoczęto młodzieżowy wyścig pracy, który z czasem upowszechnił się w całej Polsce.

– Choć oczywiście ten wyścig pracy nie jest polskim czy łódzkim wynalazkiem, tylko importem ze Związku Radzieckiego – zaznacza prof. Krzysztof Lesiakowski.

Józef Śreniowski, działacz opozycji z czasów PRL-u, jedyny członek-założyciel Komitetu Obrony Robotników z Łodzi, zauważał, że w 1949 w uchwale Biura Politycznego PZPR znalazł się zapis o utrwaleniu proletariackiego charakteru Łodzi.

– Ale też w Łodzi prowadzili strajki robotnicy, członkowie PPR-u – przyznaje Józef Śreniowski. – Znalazłem listę 800 nazwisk, uznanych za takich prowodyrów. Za karę zwolniono ich z pracy i wyrzucano z partii.

Po wojnie w Łodzi było wielu wykwalifikowanych robotników, którzy potrafili walczyć o swoje prawa.

– Do 1948 roku Łódź była bardzo niepokornym miastem! – twierdzi prof. Krzysztof Lesiakowski. – W tym czasie co czwarty strajk, który wybuchł w Polsce miał miejsce właśnie w Łodzi. Te wydarzenia nie uprawniały, by nazywać ją „czerwoną” miastem.

Z drugiej strony w Łodzi utworzono Centralną Szkołę Partyjną, najpierw PPR, a potem PZPR. Nosiła imię Juliana Marchlewskiego. Istniała tu do 1952 roku. Z Łodzią związani byli twardegołowi działacze Polskiej Partii Robotniczej, a potem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, tacy jak Mieczysław Moczar, Kazimierz Mijal, Ignacy Loga – Sowiński.

Ona rządziła „czerwoną Łodzią”

Z „czerwoną Łodzią” kojarzy się też Michalina Tatarkówna-Majkowska. Przez ponad 20 lat stała na czele łódzkiej partii, rządziła miastem. Już przed wojną związała się z ruchem komuni-

stycznym. W 1953 roku mianowano ją I sekretarzem Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Łodzi, wchodziła w skład Komitetu Centralnego PZPR. Przyjaźniła się z Władysławem Gomułką, a także jego żoną Zofią. Ta ich przyjaźń nawiązała się jeszcze w przedwojennych czasach. Gomułka na początku lat trzydziestych próbował zorganizować strajk w Łodzi. Został postrzelony przez policję na łódzkim „Młynku” i skazany na cztery lata więzienia. Karę odbywał w więzieniu przy ul. Gdańskiej w Łodzi.

Przyjaźń z Tatarkówną sprawiał, że Władysław Gomułka często odwiedzał Łódź. Jedną z pracownic Komitetu Łódzkiego PZPR opowiadała o jednej z takich wizyt. Pierwszy sekretarz KC PZPR nie zniósł przepychu. Wszyscy o tym wiedzieli, ale mimo tego chcieli godnie przyjąć gościa z Warszawy. Sekretarki urządziły więc wystawne przyjęcie. Na stole pojawiły się najlepsze koniaki, papierosy, wędliny... W końcu pojawił się Gomułka. Najpierw zatrzymał się w pokoiku rekreacyjnym dla ważnych gości.

– U ciebie Michalina to na pewno będzie tak jak trzeba – powiedział do niej Gomułka. – Kaszaneczka, wódeczka z czerwoną kartką, papierosy bez filtra...

Gdy usłyszały to pracownice sekretariatu, to wpadły w panikę. Natychmiast wszystko ściągnęły ze stołów. Pojawiły się na nim gazety, kaszanka, zwykła wódka, papierosy bez filtra. Gomułka nie krył zadowolenia.

– Wiedziałem, że na was zawsze można liczyć, to prawdziwa, robotnicza Łódź! – powiedział, gdy zobaczył stoł.

Michalina Tatarkówna-Majkowska zmarła w lutym 1986 roku. Na jej pogrzeb na cmentarzu komunalnym na Zarzewie przyszedł tłum łódzian.

Robotnicza Łódź miała także inne odcienie czerwieni. W 1971 roku to łódzkie włókienniki, a nie stoczniowcy z Gdańska i Gdyni wstrzymały strajkami podwyżki cen. Ale za Łodzią dalej ciągnęła się opinia „czerwonej”. ©

S kąd ów numer 5? Od tzw. ślepej próby. Twórca zapachu Ernest Beaux przedstawił Gabrielle Chanel pięć kompozycji zapachowych, z których ta wybrała ostatnią - właśnie 5 próbkę. Zapach od stu lat znaczy terytorium, do którego pariasom wstęp jest niewskazany.

Coco i Ernest

Zacznijmy od odpowiedzi na najważniejsze pytanie: tak, to prawda, to nie Coco Chanel stworzyła ten zapach, ona go tylko zaaprobowała. W 1921 r. 38-letnia Chanel, czyli Gabrielle Bonheur Chanel, była od dwóch lat właścicielką domu mody przy Rue Cambon pod marką Chanel. Proponowała klientom styl à la „skromna panienka”, propagujący wygodne ubrania na bazie dzianin, np. dżerseju.

Dwa lata starszy od Chanel Ernest Beaux był w 1921 r. prawdziwą legendą perfumiarstwa. Pracował w Rosji dla firmy A. Rallet & Co., która była głównym dostawcą perfum dla dworu Romanowych. Po wybuchu rewolucji Beaux uciekł do Francji i został zatrudniony w firmie Chiris, która przejęła Rallet. To tam znalazła go Chanel i złożyła zamówienie na perfumy odpowiednie dla jej domu mody i jej stylu.

W tle Romanowowie

Historia znajomości obojga bohaterów i sekretów ich związków uczuciowo-biznesowych, doczekały się ogromnej bibliografii i opracowań. Większość pomija jednak informację, że Beaux, człowiek równie zdolny co obrotny, niespecjalnie się przy perfumach dla Chanel napracował.

Hal Vaughan, amerykański dziennikarz (i były officer wywiadu, co wiele tłumaczy), autor tomu „Sleeping with the Enemy. Coco Chanel's Secret War” pisze wprost, że perfumiarz po prostu delikatnie zmodyfikował swoje perfumy Bouquet de Catherine, skomponowane w 1913 r. dla Aleksandry Fiodorownej, żony cara Mikołaja II.

Warto dodać, że ową Katarzyną od bukietu była caryca Katarzyna II Aleksiejewna Wielka i że w 1913 r. przypadało 300-lecie dynastii Romanowów. Beaux wyszedł zapewne z założenia, że Bouquet de Catherine nie będzie już miał zastosowania, z powodów czysto praktycznych: końca dawnej Rosji i eliminacji rodziny carskiej przez bolszewików.

Wielki książę doradca

Vaughan odtworzył dość dokładnie realia pierwszego spotkania Chanel-Beaux. Ponoć pomysłodawcą był już w 1920 r. wielki książę Dymitr Pawłowicz Romanow, znany z udziału w walkach z bolszewikami. W przeciwieństwie do wielu innych, które już w latach 30. komponowano w jej laboratorium perfumeryjnym przy Rue Cambon.

Beaux sprytnie zataił pochodzenie zapachu, ale kontynuował pracę dla Coco Chanel i innych domów mody-projektowanych do końca życia (zmarł

skraplali się w Moskwie i Petersburgu arystokraci ancien régime'u. Nie bez powodu - sto lat wcześniej miała miejsce krwawa bitwa pod Borodino.

Na spotkanie w siedzibie Chiris Canal udał się właśnie z Dymitrem. Wąchanie trwało kilka godzin. Rozmawiano po francusku, ale także po rosyjsku. Gdy wreszcie Chanel zdecydowała się na piątą z kolei próbkę, Beaux zapytał ją, jak chce nazwać wybrany zapach, odpowiedziała: „Zawsze wprowadzam moją kolekcję piątego dnia piątego miesiąca, więc liczba 5 wydaje się przynosić mi szczęście - dlatego nazwę go No. 5”.

Co było dalej?

Odpowiedź może wydawać się banalna, ale do biografii projektantki pasuje jak ulał. Zgodnie z zasadą, że banały sprzedają się najlepiej. Z licznych biografii Chanel wiemy, że autentycznie lubiła ten zapach. W przeciwieństwie do wielu innych, które już w latach 30. komponowano w jej laboratorium perfumeryjnym przy Rue Cambon.

Beaux sprytnie zataił pochodzenie zapachu, ale kontynuował pracę dla Coco Chanel i innych domów mody-projektowanych do końca życia (zmarł

CHANEL NR 5: KLUCZ DO LEPSZEGO TOWARZYSTWA

5 maja 1921 roku, nieco ponad wiek temu, narodziły się legendarne perfumy Chanel nr 5. Nie tylko upajały zapachem, ale dawały bilet wstępu do świata elit.

Mariusz Grabowski

Ponoć pomysłodawcą flakonu Chanel 5 był już w 1920 roku wielki książę Dymitr Pawłowicz Romanow, a inspiracją były butelki wódki, noszone przez rosyjskie wojska.

w 1961 r.), pozostawiając po sobie dziedzictwo jednego z najbardziej wpływowych perfumiarzy XX w.

Porzucony przez Coco wielki książę Dymitr poznał Amerykankę Audrey Emery, spadkobierczynię wielkiej fortuny, i ożenił się z nią w 1926 r. przy wielkim zainteresowaniu opinii publicznej. Małżeństwo po dziesięciu latach zakończyło się rozwodem, ku wielkiej rozpaczy wielkiego księcia. Wiemy, że ocalone z rewolucji październikowej rodzinne perły księcia zatrzymała dla siebie Coco, tajemnica pozostaje, czy tytułarna wielka księżna używała Chanel nr 5. Byłoby to chyba zbyt perwersyjne nawet dla zabójcy Rasputina.

Trochę filozofii

Zapomniany dziś niemiecki socjolog Georg Simmel (1858-1918), który wiele uwagi poświęcał zagadnieniu postrzegania zjawisk zmysłowych, zwrócił uwagę, że człowiek poznaje świat w zależności od „natężenia” różnych narządów zmysłowych. Owo zwrócenie uwagi na rolę sensoryki w konstruowaniu rzeczywistości społecznej przyczyniło się do stworzenia przezeń podstaw dla rozwoju

specjalizacji zwanej socjologią zmysłów.

Co Simmel ma wspólnego z Chanel nr 5? Wbrew pozorom sporo. Jeśli konstruujemy rzeczywistość sensorycznie, to dla zmysłu węchu kluczowe są wonie i zapachy, które można by nazwać „tożsamościowymi”. To one wyznaczają społeczno-towarzyski krąg, w którym obraca się podmiot poznawczy. Innymi słowy, elity mają swoje zapachy-klucze. Jednym z nich jest Chanel nr 5.

Ile to kosztuje?

To nigdy nie były bowiem perfumy egalitarne. Przeciwnie, reklamowano je jako zapach dla klasy wyższej. Choć od 1921 r. były kilkakrotnie modyfikowane zapachowo (mniej więcej co dwie dekady), wciąż mają opinię tych „z najwyższej półki”. Zachowane egzemplarze perfum z lat 20. i 30. przechowywane są obecnie w specjalnie zaprojektowanych diamentowych flakonach z tzw. nasadką baudruchage. To klasyczna technika uszczelniania flakonów perfum, polegająca na nałożeniu cienkiej membrany (skóry lub materiału) na korek i zawiązaniu jej jedwabną nicią.

Wiekowy flakon Chanel Grand Extrait kosztuje dziś ok. 5 tys. dolarów. Mniej niż Clive Christian No.1 Imperial Majesty (ok. 12 tys.), Clive Christian No.1 (ok. 10 tys.), czy nawet Baccarat Les Larmes Sacree de Thebes (ok. 7 tys.). Ale tamte nie mogą pochwalić się nawet ułamkiem legendy, która przylgnęła do Chanel.

Gratis? Ależ to miłe

Kompozycję Chanel nr 5 tworzyło i tworzy ok. 80 składników, z których główne to jaśmin, róża stulistna, irys, ylang ylang, wetiveria, wanilia, ambra oraz olejek sandałowy. Najcenniejszym składnikiem jest jaśmin, pochodzący tradycyjnie z Grasse na Łazurowym Wybrzeżu. Grasse słynie ze swego przemysłu perfumeryjnego już od XVIII w. Jest ponadto światowym centrum naturalnych aromatów, co tamtejszym producentom przynosi ponad 600 mln euro rocznie.

Pierwsze flakony nr 5 trafiły do klientów na Boże Narodzenie 1921 r. Za rzeczywisty początek sprzedaży uznaje się jednak połowę roku 1922, ze względu na to że pierwsze 100 flakonów Chanel zdecydowała się podarować swoim najlepszym klientom w ramach prezentu świątecz-

nego. Ta nietypowa promocja, idealnie pasująca w megalomańskie gusta elit, okazała się bezcenną inwestycją - jakby to określił Simmel - w „sensoryczne pozycie wyższości”.

Bracia zza oceanu

Coco Chanel perfumy promowała, ale ich nie produkowała. Tym od 1924 r. zajmuje się konsorcjum, w którym projektantka miała 10 proc. udziałów, natomiast reszta należała do rodziny Wertheimer. Dziś marka Chanel jest w całości prywatną własnością tej rodziny.

Powiedzieć, że reprezentujący ją bracia Alain Ernest i Gérard Paul Philippe są ekscentryczni, to jakby nic nie powiedzieć. Wertheimerowie nie mają w zwyczaju się pokazywać nawet podczas wizyt w siedzibie swej firmy w Paryżu. Podobno są entuzjastami muzyki klasycznej i bywają w Théâtre du Châtelet, rokrocznie oglądają też wystęgi konne l'Arc de Triomphe. Nie czują się jednak w obowiązku uczestniczyć w wydarzeniach organizowanych przez Chanel. Prywatnie wydają się prowadzić dyskretne życie w otoczeniu najbliższych rodzin.

Czy ich żony i córki lubią zapach nr 5? Nie wiadomo. Brigitte Laloum, żona starszego z braci - Alaina Ernesta - zapytana w 2001 r. przez dziennikarki „Cosmopolitan” o legendarne perfumy, sprytnie wykreśliła się od odpowiedzi.

Zapach i polityka

Można powiedzieć, że milczenie Brigitte Laloum w tej kwestii nie ma znaczenia. Bo skoro numer 5 upodobała sobie Marilyn Monroe, a reklamowały je Catherine Deneuve, Carole Bouquet, Nicole Kidman i Estella Warren (nie tylko aktorka, ale też pływaczka synchroniczna), legenda marki ma się wciąż doskonale.

Wspomniany Hal Vaughan sugeruje, że nie zaszkodziły jej wypadki, które inne marki zmiołyby w niebyt. Choćby ewidentną kolaborację Coco Chanel z hitlerowcami, czy jej jawne antysemickie poglądy. Chanel nr 5 łączyła i łączy elity ponad polityką - sugeruje Vaughan, niczym jakiś sekret, niewidzialny dla pospólstwa szyfr.

Przykład? Po wyzwoleniu Francji przez aliantów, we wrześniu 1944 r., Coco została na krótko aresztowana, ale szybko wypuszczono ją na wolność, m.in. dzięki protekcji Winstonona Churchilla. Do Francji powróciła dopiero w 1954 r., jak gdyby nigdy nic, proponując kostium składający się z prostego żakietu bez kołnierzyka, wykończonego plecanką, w zestawieniu ze spódniczką do kolan.

Churchill nie używał nr 5 z powodów oczywistych. Ale jego żona Clementine jak najbardziej. Arystokraci wszystkich krajów łączyli się. Najlepiej pod symbolem flakonika perfum. ©

10 NAJPOPULARNIEJSZYCH STACJI

TELE
PANORAMA

Program telewizyjny

THRILLER SOBOTA TVN 7 20:00

Notre-Dame płonie

Zrealizowana z niezwyklejnym rozma- chem, wstrząsająca i prawdziwa historia walki o ocalenie jednego z najświęt- szych miejsc Europy oraz bezcennych relikwii chrześcijaństwa. W poniedziałek 15 kwietnia 2019 roku, na tydzień przed Wielkanocą, świat obiega drama- tyczna wiadomość: paryska katedra Notre-Dame płonie! Nie tylko katolicy wstrzymują oddech, obserwując setki strażaków stojących do walki z żywiołem. Warunki są niezwykle trudne, ponieważ ogień rozprzestrzenia się na trudno dostępnym poddaszu, a stawka ogromnie wysoka. W skarbcu katedry przechowywana jest między innymi korona cierniowa Chrystusa. Czas ucieka, a sytuacja staje się coraz bardziej dramatyczna. Dach budowli

łada chwila runie i pogrzebie ludzi oraz bezcenne skarby. Dowodzący akcją rozważają konieczność jej odwołania, gdy grupa ochotników zgłasza gotowość podjęcia ostatniej, niesłychanie ryzykow- nej próby opanowania żywiołu. Wokół katedry gromadzą się tysiące wiernych, by modlitwą wesprzeć bohaterów.

FILM SENSACYJNY SOBOTA TVP 1 23:40

Dziewczyna z tatuażem

Thriller kryminalny zrealizowany na podstawie pierwszej części z bestsel- lerowej serii „Millennium”, autorstwa szwedzkiego pisarza i dziennikarza Stiega Larssona. Główny bohater to skompromitowany dziennikarz Mikael Blomkvist, który przyjmuje zlecenie od przemysłowca Henrika Vangera, w zamian za obietnicę biznesmena oczyszczenia go z ciężących na nim zarzutów o zniesławienie. Sędziwy udziałowiec w potężnym rodzinnym koncernie angażuje Blomkvista do spisania dziejów swego rodu, ale tak naprawdę zależy mu przede wszystkim na rozwiązaniu zagadki tajemniczego zniknięcia bratanicy, Harriet Vanger, która w latach 60. przepadła bez śladu. Harriet miała wówczas zaledwie 16 lat,

jej ciała nigdy nie odnaleziono. Poczyna- nia Blomkvista pilnie śledzi inteligentna, sprytna i wytatuowana hakerka, Lisbeth Salander, którą również zatrudnił Vanger. Prowadzone przez Blomkvista docho- dzenie przynosi zaskakujące efekty. Zostają ujawnione mroczne tajemnice rodziny, które budzą przerażenie.

DRAMAT WOJENNY SOBOTA TVP 1 21:25

Czerwone maki

„Czerwone maki” to pierwszy polski film o słynnej, zwycięskiej bitwie o Monte Cassino, która była jednym z kluczo- wych momentów II wojny światowej. Obraz Krzysztofa Łukaszewicza przypo- mina o bohaterstwie polskich żołnierzy, którzy zdobyli Monte Cassino, a tym samym przyczynili się do zwycięstwa aliantów we Włoszech. To opowieść o poświęceniu, które zasługuje na pamięć i uznanie. Jędrrek (Nicolas Przy- goda), młody chłopak i sierota, prze- szedł przez piekło łagru i opuścił Rosję z Armią Andersa. W niewoli nauczył się robić wszystko, by przeżyć, zmieniając się z naiwnego chłopca w kombinatora i złodziejaską. Spotkanie z żołnierzami II Korpusu oraz uczucie do sanitariuszki Poli (Magdalena Żak) stają się jednak dla niego początkiem głębokiej przemiany.

Kiedy nadchodzi decydująca bitwa o Monte Cassino, Jędrrek staje przed wyzwaniem, które zadecyduje nie tylko o losach wojny, ale i o jego przyszłości. Walki o klasztor na wzgórzach Monte Cassino – jedna z najbardziej dramatycz- nych bitew II wojny światowej – będą dla niego punktem zwrotnym, który na zawsze zmieni jego życie i podejście do wojennej rzeczywistości. „Czerwone maki” to opowieść o dojrzywaniu w obliczu śmierci i heroizmu.

FILM SF

WTOREK

POLSAT 20:30

Dzień Niepodległości

W kierunku Ziemi zmierza olbrzymich rozmiarów obiekt z kosmosu. Wbrew początkowym przypuszczeniom okazuje się, że nie jest to asteroida, ale statek kosmiczny przybyśców z innej planety. Prezydent Thomas J. Whitmore, as pilo- tażu Steven Hiller i genialny informatyk David Levinson, tworzą zespół, aby powstrzymać inwazję obcych.

PONIEDZIAŁEK 11 Maja

TVP 1

7.00 Msza święta na Jasnej Górze 7.30 Studio Raban 8.00 Serwis Info 8.25 Zaraz wracam (127) 9.00 Ranczo (26): Zgoda po polsku 10.05 Komisarz Alex (35): Diagnosta morderstwo 11.05 Ojciec Mateusz (139): Wyścig z czasem 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes, Agropogoda 12.35 Rok w ogrodzie extra 12.50 Ssaki (6): Lasy – serial dok. W. Bryt. 2024 14.00 Złoty chłopak (287)

15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (915) 17.00 Teleexpress 17.25 Jaka to melodia? 17.55 Klan (4712) 18.20 Zaraz wracam (128) 18.55 Akacyjowa 38 (865) 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Teatr TV: Wesele – spektakl Polska 2018 Reż. Wawrzyniec Kostrzew- ski, wyk. Grzegorz Malecki, Dominika Kluźniak 22.30 Taniec z rosyjskim niedźwiedziem (6) 23.40 Balans bieli – magazyn 0.15 Gry uliczne **** – film sens. Polska 1996 Reż. Krzysztof Krauze, wyk. Redbad Klijnstra, Robert Gonera, Grażyna Wolszczak Janek i Witek pracują w te- lewizji. Ktoś podrzuca im nagranie wskazujące, że znany polityk był agentem SB o pseudonimie „Ketman”. 2.00 Dziewczyna z tatuażem **** – film sensacyjny USA/ Szwecja/Norwegia 2011

TVP 2

5.30 M jak miłość (1752) – serial Pol- ska 2023 6.25 Rodzina (nie od) święta 6.55 Barwy szczęścia (3376) 7.30 Py- tanie na śniadanie 11.40 Okrasa łamie przepisy (426): Zapomniany estragon 12.15 Kolekcja – magazyn 12.30 Koło fortuny – teleturniej 13.15 Panna młoda (92) – serial obyczajowy Turcja 2024 14.05 Va banque – teleturniej 14.35 Na sygnale (899): Proszę nam zaufać

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (387) 16.00 Koło fortuny – teleturniej 16.35 Familiada – teleturniej 17.20 Panna młoda (93) 18.15 Va banque – teleturniej 18.50 Jeden z dziesięciu j 19.25 Barwy szczęścia (3376) 19.55 Domowe patenty – felieton 20.05 Barwy szczęścia (3377) – serial Polska 2026 20.40 Kulisy „M jak miłość” 20.55 M jak miłość (9302) 21.55 Na sygnale (900, 901) 22.55 Okrutna miłość (1) – miniserial W. Bryt. 2025 Reż. Lee Haven Jones, wyk. Lucy Boynton, Toby Jones, Laurie Davidson Ruth poznaje kierowcę wy- ścigowego, z którym wchodzi w burzliwy związek. Prawdzi- wa historia ostatniej kobiety w Wielkiej Brytanii, którą powieszono. 23.50 Parasite – thriller **** Korea Południowa 2019 Reż. Bong Joon-ho 2.00 Cztery pory roku w Hawanie (5) 2.55 Akacyjowa 38 3.45 Rodzinka.pl

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje 6.00 Nowy dzień – magazyn informacyjny 8.30 Małanowski i Partnerzy (256, 257): Gwarancja śmierci / Wspólnicy 9.30 Trudne sprawy (1062, 1063) – serial fabul.-dokum. Polska 2021 11.35 Gli- niarze (766-768): Nieświadome / Z po- trzeby serca / Zabójczy romans 14.40 Dlaczego ja? (1564): Wyimaginowane życie – serial fab.-dok. Polska 2026

15.50 Wydarzenia 16.15 Pogoda 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (1161) 17.00 Gliniarze (1201) 18.00 Pierwsza miłość (4213) – serial Polska 2026 18.50 Wydarzenia 19.18 Gość „Wydarzeń” 19.55 Milionerzy – teleturniej 20.35 Bad Boys: Ride or Die *** – film sensac. USA 2024 Reż. Adil El Arbi, Bilal Fallah, wyk. Will Smith, Martin Lawrence, Eric Dane 23.00 S.W.A.T. Jednostka *** specjalna – film sensac. USA 2003 Reż. Clark Johnson, wyk. Colin Farrell, Samuel L. Jackson, Michelle Rodriguez Reaktywowana jednostka do zadań specjalnych ma eskortować groźnego prze- stępcę. Gangster oferuje 100 milionów dolarów każdemu, kto pomoże mu w ucieczce. 1.40 Misjonarz *** – thriller USA 2007 Reż. Dolph Lundgren 3.35 Ewa gotuje 4.40 Disco gramy!

TVN

5.10 Kto was tak urządził? 5.40 Uwa- ga! 5.55 Ukryta prawda (1634) 6.50 Kuchenne rewolucje: Lublin – Pizzalover – reality show 7.45 Dzień Dobry TVN – program informacyjno-publicystycz- ny 11.20 Doradca smaku – magazyn kulinarny 11.25 Kuchenne rewolucje: Królik Polski – Króliczy Ogród / Kiel- ce 13.40 Ukryta prawda (1597-1598, 1682) – serial fab.-dok. Polska 2024

16.50 Szpital św. Anny (125) – serial obycz. Polska 2026 17.55 Detektywi (319) – serial fabularno-dokumen- talny Polska 2026 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.15 Na Wspólnej (4209) – serial Polska 2026 20.50 The Floor – teleturniej 21.30 Bitwa o gości – reality show 22.40 G.I. Joe: Odwet *** – film sensac. USA 2013 Reż. Jon M. Chu, wyk. Dwayne Johnson, Bruce Willis, D.J. Coitrona Zartan oskarża członków taj- nej jednostki G.I. Joe o zdradę stanu. Nakazuje ich likwida- cję. Nieliczni pozostali przy życiu komandosi z Roadbloc- kiem na czele nie zamierzają się poddać. 0.50 Pacific Rim *** – film sf USA 2013 Reż. Guillermo del Toro, wyk. Charlie Hunnam, Idris Elba, Ron Perlman 3.35 Co za tydzień – magazyn 4.05 Uwaga! – magazyn 4.20 Szpital św. Anny (88) – serial obycz. Polska 2026

TVN 7

6.50 Szkoła (639, 640) 8.45 Ukryta praw- da (1293, 1356, 1357) 11.55 W-11 Wydział Śledczy (966-968) 14.00 Detektywi (79) 15.00 Szpital św. Anny (115) 16.00 Sędzia Anna Maria Wesołowska (630, 631) 18.00 Sekrety życia (15) 19.00 Ukryta prawda (1486) 20.00 Hotel Paradise (41) 21.00 *** Nocny pościg – film sens. USA 2015, reż. Jaime Collet-Serra, wyk. Liam Neeson, Ed Harris 23.25 *** Miss Agent – komedia sens. USA 2000, reż. Donald Petrie, wyk. Sandra Bullock, Michael Caine 1.40 Skok na głęboką wodę (9)

TVP Kultura

9.00 Dobre strony 9.20 Tamte lata, tam- te dni 10.00 Jan Serce (4) 11.15 *** Bodo – musical Polska 2017 13.30 Blue Note Records. Więcej niż muzyka 15.05 *** U Pana Boga za miedzą – komedia Polska 2009 17.05 Jan Serce (5) 18.25 Ty- godnik kulturalny 19.20 Poszukiwacze za- ginionych arcydzieł 20.00 *** Osmior- niczka – film sensacyjny W. Bryt./USA 1983 22.20 Porozmawiajmy szczerze 23.00 *** Męstwo i honor – dramat Francja 2007 1.30 Dzień z życia artysty

TVP Sport

7.45 Piłka nożna: Bruk-Bet Termalica Nie- ciecza – Legia Warszawa 9.50 Koszyków- ka: LM FIBA: Turniej w Badalonie 13.10 Koszykówka: NBA 15.15 Magazyn Betclitc 2. Ligi 15.55 (L) Piłka nożna: ME kobiet do lat 17: Polska – Hiszpania 18.05 Ma- gazyn Betclitc 1. Ligi 18.25 (L) Piłka nożna: Śląsk Wrocław – ŁKS Łódź 20.35 Magazyn Betclitc 1. Ligi 22.00 Gol 23.25 Sportowy wieczór 23.50 Piłka nożna: kobiety: CD Tenerife – FC Barcelona Femeni 1.55 Boks: Karol Welter – Stephen Danyo

TV Trwam

10.55 Blask prawdy 11.20 Stan bezpie- czeństwa państwa 11.30 Warto być ojcem 11.45 Muzyczne chwile 12.20 Niebieskooki Anioł 13.10 Bezyteczna Mama 13.30 Msza święta z Jasnej Góry 14.30 Bohaterowie najdłuższej wojny 16.10 Sanktuaria polskie 16.30 Porady medyczne bonifratrów 17.00 Świadkowie 17.30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja 20.00 Informacje 20.20 Różaniec 21.00 Apel Jasnogórski 21.40 Polski punkt widzenia 22.00 Z wędką nad wodę w Polskę i świat 22.25 Serce ojca 0.10 Informacje

TV Puls

6.00 Policjanci z Miami (9, 10) 8.00 Kobra – oddział specjalny (1, 2) 10.00 Triumf mi- łości (141, 142) 12.00 Nie igrz z aniołem (71) 13.00 Wspaniałe stulecie (5) 14.00 Don Matteo: Boski detektyw (4) 15.00 Lombard. Życie pod zastaw (708, 709) 17.00 Dzielnica strachu (469) 18.00 Lom- bard. Życie pod zastaw (999, 1000) 20.00 *** Paradise City – thriller USA 2022 21.55 *** Reguły zabijania – film sensac. USA 2022 23.45 *** Ostateczna roz- grywka – thriller W. Brytania 2018

WTOREK 12 Maja

D3T TVP 1 6.25 Akacjaowa 38 (855) 7.00 Msza święta na Jasnej Górze 7.30 Kościół z bliska 8.00 Serwis Info 8.25 Zaraz wracam (128) 9.00 Ranczo (27): Płomień duży i mały 10.00 Komisarz Alex (36): W hipnozie 11.00 Ojciec Mateusz (140): Zagubiona 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes 12.40 To się oplaca 12.55 Włochy – ostatnie dzikie zakątki (3) 14.00 Złoty chłopak (288) 15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (916) 17.00 Teleexpress 17.25 Jaka to melodia? 17.55 Klan (4713) 18.20 Zaraz wracam (129) 18.55 Akacjaowa 38 (866) 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.15 Omnibus – szybcy i mądrzy – teleturniej 21.00 Konkurs Piosenki Eurowizji 2026 – 1. półfinał 23.40 Rain Man – dramat ★★★★ obyczaj. USA 1988 Reż. Barry Levinson, wyk. Dustin Hoffman, Tom Cruise, Valeria Golino Po śmierci ojca Charlie dowiaduje się, że ma brata w spektrum autyzmu. Rozgoryczony, że ojciec zapisał cały majątek Raymondowi, wykrada go z zakładu dla psychicznie chorych. 1.55 Wiek Adaline ★★★★ – melodr. USA/Kanada 2015 Reż. Lee Toland Krieger, wyk. Blake Lively, Michiel Huisman, Harrison Ford
--

★★★★★ koniecznie ★★★★ zdecydowanie tak ★★★ możesz ★★ nie musisz ★ zdecydowanie nie (L) na żywo

ŚRODA 13 Maja

D3T TVP 1 7.00 Msza św. na Jasnej Górze 7.30 Rodzina (nie od) święta 8.00 Serwis Info 8.25 Zaraz wracam (129) 9.00 Ranczo (28): Powrót demona 10.05 Komisarz Alex (37): Miasto w strachu 11.00 Ojciec Mateusz (141): Wypadek 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes 12.40 Magazyn rolniczy 12.55 Włochy – ostatnie dzikie zakątki (4) 14.00 Złoty chłopak (289) – serial obyczaj. Turcja 15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (917) 17.00 Teleexpress 17.25 Jaka to melodia? 17.55 Klan (4714) 18.20 Zaraz wracam (130) 18.55 Akacjaowa 38 (867) Liberto widzi pocałunek Leonor i Iniga, lecz obiecuje zachować to w tajemnicy. Szeł Silvii bagatelizuje ostrzeżenia o zagrożeniu ze strony generała Zavali. 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Omnibus – szybcy i mądrzy – teleturniej 21.20 Afera Thomasa Crowna ★★★★ – film krym. USA 1999 Reż. John McTiernan, wyk. Pierce Brosnan, Rene Russo, Denis Leary 23.25 Zemsta ★★★ – komedia Polska 2002 Reż. Andrzej Wajda, wyk. Roman Polański 1.10 Gry uliczne ★★★★ – film sens. Polska 1996 2.55 Magazyn Ekspresu Reporterów
--

(D3T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

CZWARTEK 14 Maja

TVP 1	DVB-T
7.00 Msza św. na Jasnej Górze 7.30 Pełnia wiary 8.00 Serwis Info 8.30 Zaraz wracam (130) 9.05 Ranczo (29): W kleszczach terroryzmu 10.05 Komisarz Alex (38): Dlaczego Romeo zginął? 11.00 Ojciec Mateusz (142): Cudowne dziecko 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes 12.40 Program rolny 12.55 Włochy – ostatnie dzikie zakątki (5) 14.00 Złoty chłopak (290)	
15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (918) – serial obyczajowy Turcja 2020	
17.00 Teleexpress 17.25 Jaka to melodia? 17.55 Klan (4715) – telenowela Polska 2026	
18.20 Zaraz wracam (131) – serial obycz. Polska 2026	
18.55 Akacyjowa 38 (868) – serial obyczaj. Hiszpania	
19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.15 Omnibus – szybcy i mądrzy – teleturniej	
21.00 Konkurs Piosenki Eurowizji 2026 – 2. półfinał	
23.35 Sprawa dla reportera 0.30 Powrót (3) – dramat Polska 2021	
Reż. Adrian Panek, wyk. Andrzej Andrzejewski, Jan Brzozowski, Maria Dębska	
1.25 Rain Man ★★★★ – dramat obycz. USA 1988	
Reż. Barry Levinson, wyk. Dustin Hoffman, Tom Cruise, Valeria Golino	
3.40 Sprawa dla reportera	

★★★★ koniecznie ★★★★ zdecydowanie tak ★★★ możesz ★★ nie musisz ★ zdecydowanie nie (L) na żywo

PIĄTEK 15 Maja

TVP 1	DVB-T
7.00 Msza święta na Jasnej Górze 7.30 Agape blisko Ciebie 8.00 Serwis Info 8.20 Zaraz wracam (131) 8.45 Ranczo (30) 9.45 Komisarz Alex (39): Krwistoczerwone róże 10.40 Ojciec Mateusz (143): Gorące rytmy 11.30 Okrasa łamie przepisy 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes 12.40 Magazyn rolniczy 12.55 Włochy – ostatnie dzikie zakątki (6) 14.00 Złoty chłopak (291)	
15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (919) 17.00 Teleexpress 17.25 Jaka to melodia? 17.55 Klan (4716) 18.20 Zaraz wracam (132) 18.55 Akacyjowa 38 (869) 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Powrót (4) – dramat Polska 2021	
Zoja coraz mocniej wierzy, że jej ojciec wciąż żyje. Iza i Jan próbują zrozumieć, co ich łączy. Agata odkrywa pikantny sekret Malwiny. Jan odwiedza cmentarz.	
21.30 Sekielski wieczorową porą 22.35 Żeby nie było śladów ★★★★ – dramat obyczaj. Polska/ Czechy/Francja 2021	
Reż. Jan P. Matuszyński, wyk. Tomasz Ziętek, Sandra Korzeniak, Jacek Braciak	
1.15 Wojna zastępcza (11): Parowozownia 2.05 Afera Thomasa Crowna ★★★★ – film kryminalny USA 1999	
3.55 Sekielski wieczorową porą 4.55 Wykrywacz kłamstw	

★★★★ koniecznie ★★★★ zdecydowanie tak ★★★ możesz ★★ nie musisz ★ zdecydowanie nie (L) na żywo

Polsat	DVB-T
5.25 Telezakupy TV Okazje 6.00 Nowy dzień 8.30 Malanowski i Partnerzy (262, 263): Siostrzana miłość / Gdzie jest Filip? 9.30 Trudne sprawy (1068, 1069) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2021 11.35 Gliniarze (775-777): Wesele i pogrzeb / Skala bólu / Kwestia szacunku 14.40 Dlaczego ja? (1567): Pozdrowienia z przeszłości – serial fabularno-dokumentalny Polska 2026	
15.50 Wydarzenia 16.15 Pogoda 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (1164) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2026	
17.00 Gliniarze (1204) Znalezione zostają zwłoki trenera. Adam i Olga badają jego związki z kibolami, a zeznania zatrzymanych chuliganów dają nowy trop.	
18.00 Pierwsza miłość (4216) 18.50 Wydarzenia 19.20 Gość „Wydarzeń” 19.55 Milionerzy – teleturniej 20.30 Nasz nowy dom (370) – reality show Polska 2026	
21.50 Zabij mnie, kochanie ★★ – komedia Polska 2024	
Reż. Filip Zylber, wyk. Weronika Książkiewicz, Mateusz Banasiuk, Agnieszka Włodocha	
23.55 Jerry Maguire ★★★★ – dramat obycz. USA 1996	
Reż. Cameron Crowe, wyk. Tom Cruise, Cuba Gooding Jr., Renée Zellweger	
2.55 Nasz nowy dom (349) – reality show Polska 2025	
4.40 Disco gramy!	

TVN	DVB-T
5.00 Jak to jest zrobione? 5.40 Uwaga! 5.55 Ukryta prawda (1637) 6.50 Kuchenne rewolucje: Garwolin – Pod Orłem 7.45 Dzień Dobry TVN – program informac.-publicystyczny 11.20 Doradca smaku 11.25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Paradiso”, Kawice / Czar-na Dąbrówka, „Cooking and events” 13.40 Ukryta prawda (1603-1604, 1685) – serial fabularno-dokumentalny	
16.50 Szpital św. Anny (128) 17.55 Detektywi (322) 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.15 Na Wspólnej (4212) 20.50 The Floor – teleturniej 21.30 Kuchenne rewolucje: Poznań – Szagówka i majeranek – reality show	
22.40 Na twoim miejscu ★★★ – komedia Polska 2023	
Reż. Antonio Galdamez, wyk. Paulina Gałązka, Miron Jagńewski, Oliwier Grzegorzewski	
Krzysiek i Kaśka oddalili się od siebie i trafili na terapię małżeńską. Rozwodzący się małżonkowie budzą się pewnego dnia i odkrywają, że zamienili się ciałami, a to pozwala im na zupełną zmianę perspektywy.	
0.45 Skok na głęboką wodę 1.50 Szpital św. Anny (90) – serial obycz. Polska 2026	
2.50 Uwaga! – magazyn 3.05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (2, 3): Serca oskarżycielami / Kropla gorczy – serial kryminalny USA/Kanada 2011	

TVN 7	DVB-T
6.50 Szkoła (648, 649) 8.45 Ukryta prawda (1296, 1362, 1363) 11.55 W-11 Wydział Śledczy (975-977) 14.00 Detektywi (82) 15.00 Szpital św. Anny (118) 16.00 Sędzia Anna Maria Wesołowska (2, 3) 18.00 Sekrety życia (18) 19.00 Ukryta prawda (1489) 20.00 Hotel Paradise (44) 21.00 ★★★ Miss agent II: Uzbrojona i uroczą – komedia sens. USA 2005, reż. John Pasquin, wyk. Sandra Bullock 23.25 ★★★★ Notre-Dame plonie – thriller Fr./Wł./W. Bryt./USA 2022 1.45 Hotel Paradise (43) 2.45 Żyjąc z potworem (5) 3.40 SOS. Ekipy w akcji (48)	
6.50 Szkoła (648, 649) 8.45 Ukryta prawda (1296, 1362, 1363) 11.55 W-11 Wydział Śledczy (975-977) 14.00 Detektywi (82) 15.00 Szpital św. Anny (118) 16.00 Sędzia Anna Maria Wesołowska (2, 3) 18.00 Sekrety życia (18) 19.00 Ukryta prawda (1489) 20.00 Hotel Paradise (44) 21.00 ★★★ Miss agent II: Uzbrojona i uroczą – komedia sens. USA 2005, reż. John Pasquin, wyk. Sandra Bullock 23.25 ★★★★ Notre-Dame plonie – thriller Fr./Wł./W. Bryt./USA 2022 1.45 Hotel Paradise (43) 2.45 Żyjąc z potworem (5) 3.40 SOS. Ekipy w akcji (48)	

TV 4	DVB-T
6.00 Strażnik Teksasu (5, 6) 7.55 Bogaty dom – biedny dom (111) 8.55 Policjantki i policjanci (430, 431) 10.55 Na ratunek 112 (1165, 464) 11.55 Dlaczego ja? (1577, 1518) 13.55 Trudne sprawy (1091-1093) 16.55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (526) 18.00 Policjantki i policjanci (1423, 1424) 20.00 Uroczysko (252) 20.30 Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1031) 21.30 Sprawiedliwi. Trójmiasto (148) 22.40 ★★★★ Braterstwo wilków – horror Fr. 2001 1.50 Love Island. Wyspa miłości (41) 2.55 Śmierć na 1000 sposobów (13) 3.25 Lubię Disco!	
11.25 Mysłąc Ojczyzna 11.35 Przyroda i ludzie 12.20 Wykłady z kongresu 13.00 Perły polskiego krajobrazu 13.30 Msza św. z Jasnej Góry 14.30 Misja Szczecin-Kipsing 15.00 Po stronie prawdy 16.10 Z wędką nad wodę w Polskę i świat 16.35 Sól Ziemi 17.15 Muzyczne chwile 17.30 Odpowiedzialni za Kościół 18.15 Rozmowy niedokończone 19.30 Każdy maluch to potrafi 19.45 Modlitwa z tel. udziałem dzieci 20.00 Informacje 20.20 Różaniec 21.00 Apel Jasnogórski 21.40 Polski punkt widzenia	

DVB-T stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

Polsat	DVB-T
5.25 Telezakupy TV Okazje – progr. promocyjno-reklamowy 6.00 Nowy dzień – magazyn informacyjny 8.00 Ha-lo tu Polsat – program informacyjno-publicystyczny 11.30 Gliniarze (778-780): Okup / Milioner / Szpitalny proceder – serial fabularno-dokumentalny Polska 2023 14.40 Dlaczego ja? (1568): Studentka – serial fabularno-dokumentalny Polska 2026	
15.50 Wydarzenia 16.15 Pogoda 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (1165) Marcin jest prawnikiem. Choć zawodowo wiele osiągnął, to czuje się samotny. Pewnego dnia w jego biurze zjawia się 10-letni chłopiec. Spotkanie z jego matką odmienia życie Marcina.	
17.00 Gliniarze (1205) – serial fab.-dokum. Polska 2026	
18.00 Pierwsza miłość (4217) – serial Polska 2026	
18.50 Wydarzenia 19.20 Gość „Wydarzeń” 20.00 Must Be The Music 23.15 Pitbull. Niebezpieczne ★★★ kobiety – film sensacyjny Polska 2016	
Reż. Patryk Vega, wyk. Alicja Bachleđa-Curuś, Maja Ostaszewska, Joanna Kulig	
Zuza i Jadźka zaczynają pracę w wydziale zabójstw. Muszą się zmierzyć z wieloma wyzwaniem. Nowicjuszkom pomogą doświadczeni funkcjonariusze, Gebels i Majami.	
2.10 Nasz nowy dom 4.55 Disco gramy!	

TVN 7	DVB-T
8.45 Ukryta prawda (1297, 1364, 1365) 11.55 W-11 Wydział Śledczy (978-980) 14.00 Detektywi (83) 15.00 Szpital św. Anny (119) 16.00 Sędzia Anna Maria Wesołowska (4, 5) 18.00 Sekrety życia (19) 19.00 Ukryta prawda (1490) 20.00 ★★★★ Praktykant – komedia USA 2015, reż. Nancy Meyers, Nensi Meijers, wyk. Robert De Niro, Rene Russo 22.35 Królowa przetrwania (11) 23.55 ★★★ Stowarzyszenie wędrujących dżinsów II – komedia USA 2008 2.30 Hotel Paradise (44) 3.25 SOS. Ekipy w akcji (49) 4.15 Fachowcy (6)	
6.50 Szkoła (648, 649) 8.45 Ukryta prawda (1297, 1364, 1365) 11.55 W-11 Wydział Śledczy (978-980) 14.00 Detektywi (83) 15.00 Szpital św. Anny (119) 16.00 Sędzia Anna Maria Wesołowska (4, 5) 18.00 Sekrety życia (19) 19.00 Ukryta prawda (1490) 20.00 ★★★★ Praktykant – komedia USA 2015, reż. Nancy Meyers, Nensi Meijers, wyk. Robert De Niro, Rene Russo 22.35 Królowa przetrwania (11) 23.55 ★★★ Stowarzyszenie wędrujących dżinsów II – komedia USA 2008 2.30 Hotel Paradise (44) 3.25 SOS. Ekipy w akcji (49) 4.15 Fachowcy (6)	

TV 4	DVB-T
6.00 Strażnik Teksasu (7, 8) 7.55 Bogaty dom – biedny dom (112) 8.55 Policjantki i policjanci (432, 433) 10.55 Na ratunek 112 (11166, 465) 11.55 Dlaczego ja? (1519, 1520) 13.55 Trudne sprawy (1094-1096) 16.55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (527) 18.00 Policjantki i policjanci (1424, 1425) 20.00 ★★★ Aniolk Charliego – film sens. USA/Niemcy 2000, reż. Joseph McGinty Nichol, wyk. Cameron Diaz, Drew Barrymore 22.05 Gwiazdy kabaretu (178, 176) 0.05 STOP Drogówka (371) 1.05 Love Island. Wyspa miłości (42) 2.15 Interwencja (5897)	
11.35 Artystyczna dusza 12.20 Głos serca (120) 13.05 Cichy bohater z Puszczy Białowieskiej 13.30 Msza święta z Jasnej Góry 14.30 Drzwi do lasu 15.00 Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia 15.20 Mocni w wierze 16.10 Natura obiektywnie 16.35 Nadzieja 17.00 Pastuszkowie z Fatimy 17.30 Łączy nas historia 18.15 Westerplatte młodych 19.00 Warto zauważyć... 19.30 Brat Franciszek 20.00 Informacje 20.20 Różaniec 21.00 Apel Jasnogórski 21.40 Polski punkt widzenia	

DVB-T stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

SOBOTA 16 Maja

TVP1

DVB-T

7.00 Msza święta na Jasnej Górze **7.40** Rok w ogrodzie **8.05** Rok w ogrodzie extra **8.20** Pełnosprawni **8.55** Ranczo (31): Radio interaktywne **10.00** Komisarz Alex (40): Zemsta **10.55** Ojciec Mateusz (144): Poker **11.55** **★★★★** Łowcy skalpów – western USA 1968 **13.50** Alicja. To dopiero początek **14.15** Domowe patenty **14.25** Okrasa łamie przepisy: Wspomnienia i wędzony kurczak

15.00 Sanatorium miłości **16.05** Dziedzictwo (920) Nana bierze udział w sesji zdjęciowej. Poryaż, nieufny wobec ludzi z agencji, próbuje ją chronić, co szybko prowadzi do napięć na planie. Relacja Aynur i Sinana staje się coraz bliższa.

17.00 Teleexpress **17.35** Omnibus – szybcy i mądrzy – teleturniej **18.35** Jaka to melodia? **19.30** 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.10** Komisarz Alex (318) – serial krym. Polska 2025 **21.00** Konkurs Piosenki Eurowizji – Wiedzieli 2026: Finał – program muzyczny **1.05** Zemsta **★★★★** – komedia Polska 2002 Reż. Andrzej Wajda, wyk. Roman Polański, Janusz Gajos, Andrzej Seweryn W starym zamku mieszkają po sąsiedzku szlachcice: cześnik Raptusiewicz i rejent Milczek, którzy uprzykrzają sobie życie. Jednak ich dorosłe dzieci chcą się pobrać. **2.50** Jaka to melodia?

TVP 2

DVB-T

5.10 Barwy szczęścia (3377, 3378) **6.25** M jak miłość (1932) – serial Polska 2026 **7.30** Pytanie na śniadanie – program informacyjno-publicystyczny **11.30** Górną półką smaku **12.10** W poszukiwaniu dobrego filmu **12.40** Kolekcja (7): Teresa Rudowicz **13.05** Panna młoda (97) – serial obyczajowy Turcja 2024 **14.00** Familiada **14.35** Koło fortuny – teleturniej

15.15 Szansa na sukces. Opole 2026: Halina Mlynkova **16.20** Na dobre i na złe (993) **17.20** Panna młoda (98) **18.15** Va banque – teleturniej **18.50** Słowo na niedzielę **19.00** Informacje kulturalne **19.25** Rodzinka.pl (315-opis, 316) Ludwik ma pretensje do Natalii. Maria ją pociesza. Tomek jest wdzięczny Pauli za pomoc. Jan z Beatą godzą się i odwiedzają Boskich, ale wieczór kończy się nerwowo. Nowy klient Ludwika zaskakuje Natalię. **20.30** Paryż może poczekać **★★★★** – komedia romantyczna USA/Japonia/W. Bryt. 2016 Reż. Eleanor Coppola, wyk. Diane Lane, Arnaud Viard, Alec Baldwin **22.15** Wykapany ojciec **★★★★** – komediodramat USA/Indie/Kanada 2013 Reż. Ken Scott, wyk. Vince Vaughn, Chris Pratt **0.05** Nic śmiesznego – komedio-**★★★★** dramat Polska 1995 **1.45** Gorąca linia **★★★★** – thriller USA 2022 **3.30** Akacyjowa 38

Polsat

DVB-T

5.40 Telezakupy TV Okazje **6.00** Nowy dzień – magazyn informacyjny **8.00** Halo tu Polsat – program informacyjno-publicystyczny **11.20** Ewa gotuje (572) – magazyn kulinarny **11.50** Nasz nowy dom (364) – reality show **13.05** **★★★★** Kopciuszek – musical USA/Wielka Brytania 2021, reż. Kay Cannon, wyk. Camila Cabello, Minnie Driver, Pierce Brosnan, Nicholas Galitzine

15.40 Shrek II – film anim. USA 2004 Reż. Adam Carver, wyk. Jerzy Stuhr, Wojciech Malajuk **17.30** Awantura o kasę **18.50** Wydarzenia **19.15** Prezydenci i premierzy **19.55** Kabaret na żywo. Chyba Czesuafy **22.00** Bad Boys: Ride or Die **★★★★** – film sens. USA 2024 Reż. Adil El Arbi, Bilall Fallah, wyk. Will Smith, Martin Lawrence, Vanessa Hudgens Zmarły kapitan zostaje oskarżony o współpracę z kartelami. Mike i Marcus muszą oczyścić jego imię, ale zostają wrobeni w spisek i muszą walczyć z korupcją na szczytach władzy. **0.25** Wkręcenie **★★★★** – komedia Polska 2014 Reż. Piotr Weresniak, wyk. Piotr Adamczyk, Bartosz Opania, Paweł Domagała **2.40** Świat według Kiepskich (567-569): Młoda kanapa / Strzygbusters / Córka marmotrawna – serial komediowy Polska 2020 **4.40** Disco gramy!

TVN

DVB-T

5.00 Nauka jazdy **5.40** Uwaga! **5.55** Ukryta prawda (1693) **6.50** Pogromcy chaosu (2) – program rozrywkowy **7.45** Dzień Dobry TVN – program informacyjno-publicystyczny **11.20** Na Wspólnej (4209-4212) **13.20** Ciężarówka przez Malezję (3) – serial dok. **14.25** **★★★★** Gremliny rozrabiają – film sf USA 1984, reż. Joe Dante, wyk. Zach Galligan, Hoyt Axton, Phoebe Cates

16.40 Złoty kompas **★★★★** – film przygodowy W. Bryt./USA 2007 Reż. Chris Weitz, wyk. Nicole Kidman, Daniel Craig, Dakota Blue Richards Lyra mieszka w Oksfordzie, gdzie jej wuj jest wykładowcą. Spokojne życie zmienia się, kiedy jej przyjaciel Roger, zostaje porwany. Lyra wyrusza na poszukiwania chłopca. **19.00** Fakty **19.45** Nietykalni – komediodramat **★★★★** Francja 2011 Reż. Olivier Nakache, Eric Toledano, wyk. François Cluzet, Omar Sy, Anne Le Ny **22.10** 8 rzeczy, których nie wiesz **★★** o facetach – komedia romantyczna Polska 2022 Reż. Sylwester Jakimow, wyk. Karolina Bruchnicka, Leszek Lichota, Maciej Zakościelny **0.05** Teściowie **★★★★** – komedia Polska 2021 **1.45** Szpital św. Anny (91) **2.45** Uwaga! – magazyn **3.00** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (5, 6): CSI w ogniu / Dziwolagi i kujony

TVN 7

DVB-T

6.05 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie (10) **6.55** New Looney Tunes (3, 4) **7.40** **★★★★** Batman Forever – film fantasy USA/W. Bryt. 1995 **10.15** Ukryta prawda (1356) **11.15** Mówię Wam (13) **12.35** Ukryta prawda (1687, 1357, 1358) **15.10** Detektywi (306, 307) **17.15** **★★★★** Godzilla II: Król potworów – film sens. USA/Jap./Chiny 2019 **20.00** **★★★★** Duch i Mrok – thriller USA/Niemcy 1996 **22.25** **★★★★** Morderstwo w Białym Domu – film sens. USA 1997 **0.40** **★★★★** W sieci kłamstw – film sens. USA/W. Bryt. 2008, reż. Ridley Scott

TV 4

DVB-T

5.30 Telezakupy TV Okazje **6.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej (177) – reality show **7.00** Galileo (1105, 1106) **9.05** **★★★★** Jesteśmy-DlaDzieci (329) **9.30** Galileo (1107) **10.30** Mini Galileo (6) **10.35** Galileo (1194, 1195) **12.35** Mini Galileo (9) **12.55** **★** Ace Ventura junior – film przygodowy USA 2009, reż. David M. Evans, wyk. Josh Flitter, Emma Lockhart, Ann Cusack **14.55** Policjantki i policjanci (1411-1415) **20.00** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (1028-1031) – serial krym. Polska 2026 **0.00** Gwiazdy kabaretu (177, 175): Kabaret „Rewers”

TVP Kultura

DVB-T

11.05 Droga (4) **12.10** XXXI Międzynarodowy Festiwal im. Krystyny Jamroz **13.20** Wydarzenie aktualne **13.50** Pierwsze kroki w Operze **15.15** **★★★★** Niedźwiadek – film przygod. Fr./USA 1988 **17.00** Tamte lata, tamte dni **17.40** **★★★★** Ostatnia walka Apacza – western USA 1954 **19.20** Dzień z życia artysty **20.00** **★★★★** Jeźdźcy sprawiedliwości – film sens. Dania/Szwecja/Finlandia 2020 **22.05** Muzyka na dobry wieczór **23.25** **★★★★** Szariatani – film biograf. Czechy/Irl./Polska/Słow. 2020

TV Trwam

DVB-T

12.03 Informacje **12.20** Warto zauważyć... **12.50** Natura obiektywnie **13.30** Msza święta z Jasnej Góry **14.45** Jak wygrać małżeństwo? **15.00** Dzielnia niewiasta **15.15** Mateczniki polskości **15.30** Wierzę w Boga **16.10** Historia PL **17.00** Z Parlamentu Europejskiego **17.30** Przelamując bariery **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Manna z nieba **19.45** Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia

TVP Sport

DVB-T

6.15 Piłka nożna: MŚ w Meksyku: Polacy na piłkarskich MŚ **8.15** Hokej na lodzie: NHL **9.05** Piłka nożna: Polonia Warszawa – Wisła Kraków **11.20** Studio **11.55** **(L)** Piłka nożna: ORLEN Puchar Polski kobiet: GKS Katowice – Czarni Sosnowiec **14.45** Studio **15.55** **(L)** Piłka nożna: Chelsea FC – Manchester City **18.50** Droga do mundialu **20.05** Studio **20.15** **(L)** Boks: Gala w Świętochłowicach **22.35** Studio **22.45** Sportowy wieczór **23.20** Piłka nożna: Chelsea FC – Manchester City **1.30** Paweł Brach **2.05** **(L)** Hokej: NHL

TV Puls

DVB-T

5.30 Dyżur (39) **6.00** Kobra – oddział specjalny (2-4) **9.00** Taki jest świat (20, 19) **10.00** Lombard. Życie pod zastaw (709-713, 1000-1004) **20.00** **★★** Demaskator – thriller USA/Australia/Chiny 2022, reż. Mark Williams, wyk. Liam Neeson **22.05** **★★★★** Mechanik: Konfrontacja – film sens. USA/Fr./Bułg./Niemcy/Tajland. 2016, reż. Dennis Gansel, wyk. Jason Statham, Jessica Alba **0.05** **★★** Paradise City – thriller USA 2022, Chuck Russell, wyk. John Travolta, Bruce Willis **2.00** Taki jest świat (20)

NIEDZIELA 17 Maja

TVP1

DVB-T

7.00 Msza św. w Krakowie Łagiewnikach **8.00** Tydzień **8.30** Życie po „Sanatorium miłości” **8.50** Alternatywy 4 (6) **9.55** Ojciec Mateusz (145) **10.55** Komisarz Alex (318) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Regina Coeli **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Nowe życie **13.10** Planeta zmian – serial dok. **14.25** Dom (16): Przed miłością nie uciekniesz

16.05 Dziedzictwo (921) **17.00** Teleexpress **17.35** Daję słowo – Maciej Orłoś: Krzysztof Cugowski **18.40** Jaka to melodia? **19.30** 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.25** Wojna zastępcza (12) Po wielu latach Sadowski podejmuje trudną decyzję o umieszczeniu Sylwii na oddziale zamkniętym, zachowując w tajemnicy fakt odnalezienia w Szwecji jej biologicznego syna. **21.25** Czy to przeznaczenie **★★★★** – komedia rom. USA 2022 Reż. Marius Balchunas, wyk. Emma Roberts, Thomas Mann, Britt Robertson Dwoje nieznanymych, którzy wierzą w miłość, chociaż jej nie doświadczyli. Zbieg okoliczności splata ich losy w sylwestrową noc. **23.15** Łowcy skalpów **★★★★** – western USA 1968 Reż. Sydney Pollack **1.00** Żeby nie było śladów **★★★★** – dramat obyczaj. Polska/Czechy/Francja 2021 **3.40** Jaka to melodia?

TVP 2

DVB-T

5.10 Barwy szczęścia (3380, 3381) – serial obycz. Polska 2026 **6.25** M jak miłość (1933) – serial Polska 2026 **7.30** Pytanie na śniadanie – program informacyjno-publicystyczny **11.20** Domowe patenty **11.25** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **12.00** Sanah na PGE Narodowym – koncert 2025 **14.00** Familiada – teleturniej **14.35** Koło fortuny – teleturniej

15.10 Szansa na sukces. Opole 2026: Raz, Dwa, Trzy **16.15** Tak to leciało! **17.15** Sandokan, książę piratów (8) – serial przygodowy Sandokan, po zacyciu specyfiku od Brooke’a, wydaje się martwy, ale dochodzi do siebie w dżungli. Brooke daje mu okręt i broń, a Sandokan z piratami i Dajakami obala sułtana i uwalnia pracowników kopalni. **18.20** Pan Mama (55) **18.55** Kocham Cię, Polsko! **20.20** Postaw na milion **21.20** Kwiatki polskie duże **22.25** Krew za krew **★★★★** – western USA 2006 Reż. David Von Ancken, wyk. Liam Neeson, Pierce Brosnan, Michael Wincott Trzy lata od zakończenia wojny secesyjnej. Pułkownik armii konfederackiej, Morsman Carver, stoi na czele grupy, tropiącej kapitana Gideona. **0.20** Krucjata. Prawo serii (9) **1.10** Paryż może poczekać **★★★★** – komedia romantyczna USA/Japonia/W. Bryt. 2016 **2.45** Akacyjowa 38

Polsat

DVB-T

5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn **8.00** Halo tu Polsat – magazyn – program informacyjno-publicystyczny **11.50** Dawno dawno temu w Idolu – film animowany USA 2004, dub. Sławomir Orzechowski, Jarosław Boberek **12.05** Shrek II – film animowany USA 2004 **14.00** Wall-E – film animowany USA 2008

16.15 Nasz nowy dom (370) **17.30** Awantura o kasę (291) **18.50** Wydarzenia **19.35** Państwo w państwie **20.00** Gierek – film biograficzny **★★★★** Polska 2021 Reż. Michał Węgrzyn, Heatcliff Janusz Iwanowski, wyk. Michał Koterski, Sebastian Stankiewicz, Antoni Pawlicki **23.10** Wydział zabójstw, **★★★★** Hollywood – komedia sensacyjna USA 2003 Reż. Ron Shelton, wyk. Harrison Ford, Josh Hartnett, Lena Olin Para detektywów wydaje się bardziej zaangażowana w prywatne sprawy niż w pracę w policji. Wkrótce zostają przydzieleni do sprawy zamordowania utalentowanego rapera. **1.50** Zabij mnie, kochanie **★★** – komedia Polska 2024 Reż. Filip Zylber, wyk. Weronika Książkiewicz, Mateusz Banasiuk, Agnieszka Włodkoła **4.00** Świat według Kiepskich (570): Rowerek **4.40** Disco gramy!

TVN

DVB-T

5.15 Kto was tak urządził? **5.40** Uwaga! **5.55** Ukryta prawda (1640) **6.50** Bez kompleksów (2) **7.45** Dzień Dobry TVN – program informacyjno-publicystyczny **11.30** Co za tydzień **12.10** Bitwa o gości (10) – reality show Polska **13.20** **★★★★** Monte Carlo – komedia Węgry/USA 2011, reż. Thomas Bezucha, wyk. Selena Gomez, Leighton Meester, Katie Cassidy

15.40 100 dni do matury **★★** – komedia Polska 2025 Reż. Mikołaj Piśczan, wyk. Bartosz Łaskowski, Jacek Komar, Małgorzata Foremniak **18.00** Kuchenne rewolucje: Poznań – Szagówka i majeranka – reality show **19.00** Fakty **19.45** Uwaga! – magazyn **20.00** Teściowie II **★★★★** – komedia Polska 2023 Reż. Kalina Ałabrudzińska, wyk. Maja Ostaszewska, Izabela Kuna, Adam Woronowicz **22.05** Mayday **★★★★** – komedia Polska 2020 Reż. Sam Akina, wyk. Piotr Adamczyk, Adam Woronowicz, Anna Dereszowska Janek prowadzi podwójne życie – z Basią mieszka w Warszawie, z Marysią dzieli podwarszawską posiadłość. Wszystko się układa, ale tylko do czasu. **0.20** G.I. Joe: Odwet – film **★★★★** sensacyjny USA 2013 Reż. Jon M. Chu, wyk. Dwayne Johnson, Bruce Willis **2.40** Superwizjer **3.20** Szpital św. Anny (92)

TVN 7

DVB-T

6.15 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie (11) **7.05** New Looney Tunes (6-8) **7.50** **★★★★** W krzywym zwierciadle: Europejskie wakacje – komedia USA 1985 **9.50** Ukryta prawda (1685, 1359-1362) **14.25** Detektywi (308-310) **17.30** **★★★★** Praktykant – komedia USA 2015, reż. Nancy Meyers, Nensi Meijers, wyk. Robert De Niro **20.00** **★★★★** Kong: Wyspa czaszki – film sf USA/Chiny 2017 **22.40** **★★★★** Kolekcjoner – dramat USA 1997, reż. Gary Fleder, wyk. Morgan Freeman **0.55** **★★★★** Nocny pociąg – film sens. USA 2015, reż. Jaume Collet-Serra

TV 4

DVB-T

7.00 Katakizmy, które wstrząsnęły światem (7, 8): Na lądzie, w powietrzu i na wodzie / Katastrofy przemysłowe **9.20** Galileo (1196, 1197) **11.20** Mini Galileo (18) **11.30** **★★★★** Goście w Ameryce – kom. Fr./USA 2001, wyk. Jean Reno, Christina Applegate, Christian Clavier **13.25** **★★★★** Aniołki Charliego – film sens. USA/Niemcy 2000, wyk. Cameron Diaz, Drew Barrymore **15.30** **★★★★** Goście, goście 2 – komedia Fr. 1998, wyk. Jean Reno **17.55** Uroczysko (247-250) **20.00** Sprawiedliwi. Trójiasto (145-148) **0.00** STOP Drogówka (347)

TVP Kultura

DVB-T

10.05 **★★★★** Republika dzieci (3) – film przygod. Polska 2021 **11.05** Pan wzywał, Milordzie? (6) **12.05** Cannes od kulis **13.45** W poszukiwaniu dobrego filmu **14.25** **★★★★** Szarada – komedia sens. USA 1963 **16.30** Dobry tytuł **17.15** Studio Kultura – niedziela z... **18.10** **★★★★** Kolejność uczuć – melodramat Polska 1993 **20.00** **★★★★** Zaklinalac deszczu – dramat USA 1997 **22.25** Kulturalni **23.20** Jamie Wyeth: artysta bezkompromisowy **0.15** Trzy samochody **0.30** Zasoby ludzkie

TV Trwam

DVB-T

11.45 Muzyczne chwile **12.00** Regina Coeli z Ojcem Świętym Leonem XIV **12.15** Papież Polak do rodaków **12.35** Dęby w Polsce **13.10** Teraz i w godzinie śmierci **15.00** Wieś to też Polska **16.10** Koncert życzeń **17.00** „Żyłem obok świętego”. Jan Paweł II z bliska **17.30** Sól Ziemi **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Baśniowy teatr lalek **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **22.00** Mocni Jego mocą **22.30** Muzyczne chwile **22.45** Jak wygrać małżeństwo? **23.00** Jak my to widzimy...

TVP Sport

DVB-T

6.10 Piłka nożna: Stal Rzeszów – Wiecysta Kraków **8.20** Mundial 2026: Legendy miejskie **8.55** Hokej na lodzie: NHL **10.00** Zawody siłaczy: Międzynarodowy Puchar Polski Strongman w Żmigrodzie **11.00** Futbol totalny **12.10** **(L)** Piłka nożna: Sanedacja Nowy Sącz – Olimpia Grudziądz **14.25** **(L)** Piłka nożna: Miedź Legnica – Ruch Chorzów **17.25** **(L)** Piłka nożna: Lechia Gdańsk – Legia Warszawa **20.10** **(L)** Piłka nożna: Polonia Bytom – Śląsk Wrocław **22.15** Sportowy wieczór **22.55** **(L)** Koszykówka: NBA **0.15** NBAAction

TV Puls

DVB-T

7.35 Don Matteo: Boski detektyw (5, 6) **9.45** Zaklinaczka duchów (53, 54) **11.45** **★★★★** Naga broń 2 i 1/2: Kto obroni prezydenta? – komedia USA 1991 **13.40** **★★★★** Johnny English: reaktywacja – komedia W. Bryt./USA/Fr. 2011 **15.50** **★★★★** Córka prezydenta – kom. rom. USA 2004 **17.55** **★★★★** Powiedz tak – komedia rom. USA/Niemcy 2001 **20.00** **★★★★** Ultimatum – film sens. USA/Fr./Niemcy/Irl. 2023 **21.55** **★★★★** Iluzja – thriller USA/Fr. 2013 **0.10** **★★★★** Bandyta – thriller Kan. 2022

DZIECKO WYPADA Z OKNA. JAK SĄD ROZLICZA RODZICÓW?

Tragedią na bydgoskim Szwederowie żyje cały kraj. 4-letni Szymek spadł z balkonu i zmarł. Co czeka teraz jego rodziców? Jaki finał mają podobne dramaty przed sądem? Całkowite uniewinnienia, także w przypadkach pozostawienia małego dziecka samego w domu, zdarzają się.

Małgorzata Oberlan

Opinia publiczna zawsze emocjonalnie reaguje na takie wydarzenia. I jest podzielona w osądach. „Gdzie wtedy byli rodzice?!”, „Małego dziecka nie zostawia się samego nawet na minutę” – grzmią jedni. „Dajcie spokój rodzicom, będą żyli z poczuciem winy do końca życia” i „Niech pierwszy rzuci kamieniem ten, kto nigdy na chwilę dziecka z oczu nie stracił” – mówią drudzy.

Każdy taki dramat zobowiązana jest zbadać prokuratura. Śledztwa zazwyczaj prowadzi w kierunku narażenia życia i zdrowia dziecka oraz nieumyślnego spowodowania śmierci, obrażeń ciała (jeśli do tego dojdzie). Nie zawsze postępowania te kończą się stawianiem zarzutów i kierowaniem do sądów aktów oskarżenia. Jednak jeśli tak się już stanie, to i w sądach sprawy miażdżą różny finał. Całkowite uniewinnienia, także w przypadkach pozostawienia małego dziecka samego w domu, także się zdarzają.

Bydgoszcz. 4-letni Szymon nie żyje. Co z matką i jej partnerem?

To niedawna, tragiczna sprawa. Dramat wydarzył się na bydgoskim Szwederowie w bloku przy ul. Chołomiejskiej, 20 kwietnia, kilkanaście minut po godzinie 17.

4-letni Szymon spadł z balkonu, z wysokości piątego piętra, na taras znajdujący się na pierwszej kondygnacji. Chłopiec został szybko przetransportowany przez zespół ratownictwa medycznego do szpitala. Walka lekarzy o życie malca trwała kilka godzin. Niestety, nie udało się go uratować.

Wstępne ustalenia są takie, że dziecko, co do zasady, nie przebywało samo w domu.

Dzieci wypadają z okien w Polsce każdego roku – taka jest smutna prawda. Niektóre przypadki kończą się w miarę szczęśliwie. Inne tragicznie – śmiercią lub trwałym kalectwem dziecka.

Według informacji przekazywanych przez prokuraturę i policję, w momencie zdarzenia mama chłopca (ciężarna) była przed klatką schodową bloku. Jej partner natomiast, który opiekował się Szymkiem, zszedł na dół, żeby jej pomóc wnieść zakupy do mieszkania. Wtedy doszło do dramatu.

Prokuratura Rejonowa Bydgoszcz-Południe wszczęła śledztwo w kierunku nieumyślnego spowodowania śmierci dziecka. Wstępnie wykluczając winę opiekunów – z takim przekazem spotkali się dziennikarze. Najpierw przesłuchano opiekuna chłopca, potem mamę Szymona, która też po tragedii trafiła okresowo do szpitala.

Z matką dziecka przeprowadzono czynności, znamy już jej relację – przekazał naszemu reporterowi prok. Dominik Mrozowski, zastępca szefa Prokuratury Rejonowej Bydgoszcz-Południe. – Nikomu nie postawiono zarzutów. Nie stwierdzono, by w tej sprawie

doszło do czynu o charakterze kryminalnym.

Wiadomo, że mająca 25 lat matka i jej 26-letni partner byli trzeźwi. Tego samego dnia wcześniej mieli być na wspólnym spacerze z dzieckiem, m.in. w pobliskim centrum handlowym. Kobieta jest w siódmym miesiącu ciąży.

W tej sprawie zatem, przynajmniej na razie, sporo wskazuje na to, że opiekunowie nigdy nie staną przed sądem oskarżeni przez prokuraturę. Doszło do nieszczęśliwego wypadku – taki przekaz jak dotąd płynie ze strony śledczych.

Toruń. 4-letni Oluś przeżył. Jego matkę najpierw skazano, potem uniewinniono

Tą sprawą z Torunia też żyła cała Polska. W 2019 r. 4-letni wówczas Oluś wypadł z 11. piętra wieżowca przy ul. Konstytucji 3 Maja w Toruniu i przeżył. Jego matkę jednak sąd w pierwszej instancji skazał za narażenie życia dziecka, bo zostawiła dziecko samo w domu. Potem

jednak, po apelacji, została całkowicie uniewinniona.

– Cieszymy się i odczuwamy satysfakcję z uniewinniającego wyroku, który wydał Sąd Okręgowy w Toruniu. Od początku jako obrońca pani Ewy podkreślałam absurd całego oskarżenia. Skutki tamtego zdarzenia dla mojej klientki były wystarczająco traumatyczne. Dziś najważniejsze jest to, że pani Ewa jest prawomocnie uniewinniona, a Oluś nie tylko fizycznie, ale i psychicznie jest w formie. Bardzo dobrze się uczy, świetnie funkcjonuje w grupie – mówił nam adwokat Dariusz Kłos, obrońca matki w listopadzie 2023 r. (wtedy był finał sprawy).

A co się dokładnie wydarzyło i co spotkało panią Ewę z Torunia? 19 września 2019 r. 4-letni wówczas Oluś wypadł z 11. piętra wieżowca. Przeżył m.in. dlatego, że upadek zamortyzowały krzaki i trawa. Potem prawdziwy bój o jego życie i zdrowie stoczyli lekarze ze szpitala dziecięcego. Chłopczyk był kilkakrotnie operowany,

później utrzymywany w stanie śpiączki farmakologicznej. Do sprawności przywrócili go ortopedzi, a następnie rehabilitanci. Mnóstwo ludzi wpłacało pieniądze na zbiórkę ogłoszoną przez rodzinę na ten cel. „Oluś, mały wojownik” – tak o nim mówiono. Dziś wiadomo, że wrócił do sprawności fizycznej i psychicznej.

Dramat rodziny trwał jednak dalej, bo w grudniu 2019 r. prokuratura oskarżyła matkę o niemyślne narażenie życia i zdrowia dziecka (art. 160 par. 2 i 3 kk). Dlaczego? Bo zostawiła go samego w domu i zjechała na parking spotkać się ze znajomym. Wtedy Oluś wskrobał się na okno i wypadł.

Śledczy ustalili, że kobieta zostawiła chłopca samego w mieszkaniu na około 20 minut. Na parking przed wieżowcem spotkała się ze znajomym, rozmawiała z nim, zapaliła papierosa. W tym czasie Oluś przez okno wzywał matkę, ojca. Potem wypadł...

Prokuratura dotarła do świadków, którzy z dołu widzieli chłopca stojącego w oknie i słyszeli jego krzyki. Najpierw wołał „Mamo, mamo!!!”, potem „Tato!”. Wykonali też eksperyment procesowy. Nie uwierzyli w pierwsze zeznania kobiety, która twierdziła, że nie było jej w domu dosłownie kilka minut.

Matka oskarżona została z art. 160 par. 2 i 3 Kodeksu karnego. To przestępstwo nieumyślnego narażenia życia na niebezpieczeństwo osoby, którą powinno się opiekować. Wyrok w II Wydziale Karnym Sądu Rejonowego w Toruniu ogłoszono w październiku 2021 r. Matkę uznano za winną i skazano na 8 miesięcy ograniczenia wolności w postaci prac społecznych.

Prokuratura ten wyrok uznała za słuszny. Absolutnie nie pogodziła się z nim jednak pani Ewa i jej obrońca. Wnieśli apelację. Tę w 2023 r. rozstrzygnął Sąd Okręgowy w Toruniu. I całkowicie uniewinnił kobietę.

Sąd Okręgowy uznał, że zachowanie matki nie wypełniło znamion zarzucanego jej przestępstwa. A dokładniej, że w sprawie zabrakło owej „bepośredniości” narażenia życia dziecka. Dlaczego? Bo – owszem – kobieta zostawiła synka w mieszkaniu samego, ale wyszła na krótko. Okno zostawiła zamknięte, nie stały pod nim sprzęty umożliwiające dziecku wejście na parapet (Oluś sam przysunął sobie stołek). Wcześniej natomiast chłopiec nigdy tak ryzykownie się nie zachowywał.

– Zapoznaliśmy się dokładnie z pisemnym uzasadnieniem wyroku, o które poprosiliśmy. Uznaliśmy, że nie ma tutaj podstaw do wnoszenia o kasację – tak podsumowała wtedy sytuację ówczesna prokurator rejonowa Izabela Oliver.

I na tym, od strony karnej, po kilku latach cała bolesna sprawa się ostatecznie zakończyła.

Warszawa. Konrad i Damian zginęli na miejscu. Matce wyrok zawieszono

Najpierw skazana przez sąd pierwszej instancji na bezwzględne więzienie, a potem łagodniej potraktowana została natomiast pani Izabela – matka z Warszawy. To historia sprzed lat, ale wielu mieszkańców warszawskiego Bródna pamięta ją do dziś. Trudno bowiem zapomnieć o dwóch małych chłopcach, którzy razem wypadają z okna i giną...

Trzyletni Konrad i dwuletni Damian w 2006 r. wypadli z okna na ósmym piętrze bloku na tym stołecznym osiedlu. Dzieci zginęły na miejscu. Matka chłopców była wtedy w sąsiednim pokoju z przyjacielem Adamem K., który – również oskarżony w tej sprawie – został uniewinniony już w pierwszej instancji. Ojciec biologiczny dzieci przebywał wtedy w więzieniu.

Młoda matka, pani Izabela, wcześniej była już skazana za zostawienie chłopców bez opieki i narażenie ich na śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu (jak zauważyli sąsiedzi, chłopcy wychylali się z balkonu). I to miało znaczenie dla sądu pierwszej instancji.

Obrona od początku w tej sprawie wносиła o uniewinnienie, argumentując, że matka nie odpowiada za tragedię. Zdając sobie sprawę z ruchliwości synów, wprowadziła zasadę, że po wietrzeniu i zamknięciu okna wyjmując się z niego kłamek. Według obrony nie wiadomo, kto krytycznego dnia pozostawił niedomknięte okno. Pani Izabela z pracy wróciła w nocy, gdy dzieci, pozostawione z opiekunką, już spały, a kłamek nie zbadano daktyleoskopijnie, więc nie wiadomo, kto ostatni jej dotykał.

Sąd rejonowy w październiku 2008 r. skazał Izabelę B. za narażenie dzieci na niebezpieczeństwo przez brak właściwej opieki na 2 lata bezwzględnego więzienia. Po roku jednak – po apelacji – sąd okręgowy dał kobiecie szansę. Wyrok zmienił, orzekając karę w zawieszeniu na 5 lat próby – najdłuższy możliwy okres. I nie przekonały tutaj sądu odwoławczego argumenty obrony. Nie zdecydowała sytuacja i postawa matki. „Nie ma wątpliwości, że tragiczny skutek uzasadniał surową karę, ale dziś są wskazania, by wyrok zawiesić” – uznał sąd okręgowy. W jego ocenie oskarżona na to zasługiwała, bo nie miała od tamtej pory problemów z prawem, pracowała, a największą karą była dla niej śmierć dzieci. Takie słowa w uzasadnieniu padły.

PS Imiona bohaterów tekstu zostały zmienione. ©

Sanatorium na NFZ za granicą? Tak, to jest możliwe! Polecamy 7 uzdrowisk na Węgrzech

Emil Hoff
emil.hoff@polskapress.pl

Warto wiedzieć, że Narodowy Fundusz Zdrowia - pod pewnymi warunkami - refunduje także turnusy w sanatoriach za granicą. Na wiosenny i letni pobyt świetnie nadają się malownicze uzdrowiska Węgier. Sprawdziliśmy, co można w nich leczyć i jakie atrakcje oferują.

NFZ dofinansowuje leczenie sanatoryjne nie tylko w Polsce, ale też za granicą pod warunkiem, że spełnione zostaną następujące warunki:

- schorzeń ze skierowania nie leczy się w żadnym polskim sanatorium,
- albo kolejki do zabiegów są wyjątkowo długie.

W takich wypadkach lekarz POZ może dopisać na skierowaniu na leczenie sanatoryjne wskazanie do leczenia za granicą (wybrana miejscowość musi znajdować się na terenie UE i mieć oficjalny status uzdrowiska).

Skierowanie takie musi jeszcze uzyskać pozytywną opinię eksperta NFZ (od rehabilitacji, medycyny fizykalnej czy balneologii). Niektóre terapie z listy (np. terapia izotopowa czy hiperbaryczna) wymagają nadto zgody prezesa NFZ.

Co obejmuje refundacja?

NFZ zwraca kuracjuszom koszty wszystkich zabiegów w ramach standardowego leczenia sanatoryjnego, czyli tych, które byłyby refundowane także w Polsce. Łącznie to 54 zabiegi (trzy na dzień).

Nie są natomiast refundowane wszelkie pozostałe koszty

FOT. GETTY IMAGES

Aby leczyć się w sanatorium za granicą, najpierw trzeba spełnić określone warunki.

turnusu: dojazd, zakwaterowanie, wyżywienie.

Jak uzyskać refundację?

W czasie pobytu w zagranicznym sanatorium kuracjusz musi uzyskać harmonogram zabiegów - to dowód, że pobyt się odbył. Po złożeniu wniosku o refundację (do sześciu miesięcy po powrocie z leczenia), NFZ zwraca pieniądze. O orientacyjną wysokość refundacji dla poszczególnych uzdrowisk można zapytać w swoim wojewódzkim oddziale NFZ.

Dlaczego warto postawić na Węgry?

Świetnym miejscem na turnus wiosną czy latem są Węgry. Kraj leży niedaleko, a dysponuje aż 34 oficjalnymi uzdrowiskami, w których można leczyć różne choroby. Specjalnością węgierskich uzdrowisk są źródła termalne, piękna przyroda, fascynujące zabytki (zamki, klasztory, dawne winnice) i spektakularna architektura z różnych epok.

Dodatkowo, po ostatnich wyborach i zmianie władzy na Węgrzech na pewno będzie zachodziło wiele zmian w różnych dziedzinach życia - to więc szczególnie ciekawy czas na odwiedzin w tym kraju.

W którym węgierskim uzdrowisku najbardziej warto zaplanować turnus i leczenie sanatoryjne? Oto 7 wartych uwagi propozycji.

1. Heviz

Położone tuż obok słynnego Balatonu Heviz już od 200 lat słynie ze swoich źródeł termalnych, na czele z Jeziołem Heviz, największym w Europie jeziorem termalnym (ponad 4 ha powierzchni), którego wody la-

tem osiągają temperaturę do 36 st. Celsjusza i mają śliczny turkusowy kolor. Sanatoria Heviz nadają się doskonale do wspomagania leczenia chorób układu mięśniowo-szkieletowego.

2. Bad Bük

Bad Bük to kolejny świetny wybór na turnus w sanatorium. Kąpiele w tutejszych wodach przyniosą ulgę osobom cierpiącym na stany zapalne i osteoporozę.

3. Hajduszoboszló

Miejscowość leży na malowniczej Nizinie Węgierskiej, ale główną atrakcją jest gigantyczne Hungarospa, największy kompleks uzdrowiskowy w Europie Środkowej, o powierzchni ponad 35 ha. Znajdziecie tu wszystko, od gabinetów terapeutycznych po zjeżdżalnię w aquaparkach. Wody jonowo-bromowe sprzyjają leczeniu chorób narządów ruchu i rehabilitacji po urazach sportowych.

4. Sarvar

Miejscowość leży koło granicy z Austrią, a tutejsze lecznicze wody czerpie się z głębokości aż ponad 2 km. Nadają się doskonale do leczenia chorób skóry i dolegliwości ginekologicznych.

5. Zalakaros

Zalakaros przy granicy ze Słowenią to doskonała opcja na wycieczkę dla całej rodziny - tutejszy kompleks SPA i basenów mieści dużo atrakcji, które spodobać się także młodszemu turystom i kuracjuszom. Woda zawiera dużo siarki i fluoru, używa się jej do leczenia chorób

stawów, stanów zapalnych, reumatyzmu tkanek miękkich.

6. Eger

To ojczyzna pysznego wina Egri Bikaver, ale przede wszystkim słynne uzdrowisko. Tutejszy kompleks Egerszalók przypomina trochę tureckie Pamukkale za sprawą wody lejącej się na naturalne skalne tarasy. Woda ma aż 67 st. C, wypełnia 17 basenów i liczne łaźnie w różnych stylach. Nadaje się do leczenia chorób stawów i przy powrocie do sprawności po operacjach.

7. Budapeszt

Nie trzeba nawet jechać daleko w głąb kraju, by cieszyć się węgierskimi wodami leczniczymi. Także w Budapeszcie znajdują się źródła termalne - aż 118! - które zasilają śliczne zabytkowe łaźnie i SPA. Słynne Termny Széchenyiego to największy w Europie kompleks basenów termalnych z wodami bogatymi m.in. w radon. Mieszczą się w pięknych budynkach z XIX w., przypominających pałac obłany zewsząd wodą.

© EP

REKLAMA

0011519916

WÓJT GMINY ŚWIDNICA

ogłasza I przetarg ustny nieograniczony
na sprzedaż nieruchomości niezabudowanych położonych w obrębie wsi

Makowice

**działka nr 17/2 o powierzchni 0,0145 ha
i działka nr 17/3 o powierzchni 0,2245 ha**

(RIVb - 0,0450 ha, Lzr-RIVb - 0,0979 ha, Lzr-RVI - 0,0606 ha, Lzr-PsVI - 0,0210 ha, Dr - 0,0145 ha)

Teren, na którym zlokalizowane są działki w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Świdnica, obręb Makowice, przeznaczony jest pod teren gruntów rolnych (Uchwała nr XLVII/483/2005 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 grudnia 2005 roku).

Wójt Gminy Świdnica - zgodnie z art. 67 ustawy o gospodarce nieruchomościami na podstawie wartości rynkowej nieruchomości gruntowej określonej przez rzeczoznawcę majątkowego ustala cenę wywoławczą do ustnego przetargu nieograniczonego dla zbywanej nieruchomości w wysokości:

Działka nr 17/3 - 10.000,00 zł

Działka nr 17/2 - 1.400,00 zł

Razem: 11.400,00 zł

Obowiązuje postąpienie nie mniej niż 1% ceny wywoławczej, tj. 120,00 zł.

Przetarg jest ważny bez względu na liczbę uczestników przetargu, jeżeli przynajmniej jeden uczestnik przetargu zaoferuje o co najmniej jedno postąpienie powyżej ceny wywoławczej.

Dla ww. nieruchomości prowadzona jest w Sądzie Rejonowym w Świdnicy - V Wydział Ksiąg Wieczystych księga wieczysta o numerze **SW1S/00020625/9**.

Nieruchomość jest wolna od obciążeń i praw osób trzecich.

Przetarg odbędzie się w dniu 11 czerwca 2026 r. o godzinie 10.00 w siedzibie Urzędu Gminy w Świdnicy, ul. Głowackiego 4 (sala narad I piętro - pokój 211).

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium w wysokości 10% ceny wywoławczej:

Działka nr 17/2 i 17/3 - 1.140,00 zł

w nieprzekraczalnym terminie do dnia **8 czerwca 2026 r.** (za dzień wpłaty wadium uważa się dzień wpływu środków na konto Gminy Świdnica). Przy wpłacie wadium należy wskazać uczestnika (uczestników) biorących udział w przetargu.

Wadium wpłacone po tym terminie nie uprawnia do brania udziału w przetargu.

Wadium należy wnieść w formie pieniężnej na rachunek **Urzędu Gminy Świdnica. Bank BNP Paribas Bank Polska S.A. nr konta 40 1600 1462 1749 6204 7000 0003** lub w kasie Urzędu Gminy Świdnica. Dowód wpłaty należy okazać komisji przetargowej.

Wadium nabywcy zostanie zaliczone na poczet ceny nabycia, a pozostałym uczestnikom zwrócone niezwłocznie po przetargu.

Osoby przystępujące do przetargu powinny posiadać dokument potwierdzający tożsamość.

Osoby fizyczne pozostające w związku małżeńskim, w którym obowiązuje ustrój wspólności majątkowej, przystępując do przetargu bez obecności współmałżonka powinny dodatkowo złożyć pisemne oświadczenie współmałżonka, iż wyraża on zgodę na nabycie nieruchomości będącej przedmiotem przetargu po cenie wylicytowanej przez współmałżonka przystępującego do przetargu.

W przypadku osób prawnych wymagany jest aktualny wypis z właściwego dla siedziby oferenta rejestru lub inny dokument urzędowy określający status prawny oferenta, sposób reprezentacji, a także imiona i nazwiska osób uprawnionych do reprezentacji.

W przypadku ustanowienia pełnomocnika przez osobę fizyczną, wymagane jest notarialnie potwierdzone pełnomocnictwo.

Powyższe dokumenty powinny być okazane Komisji Przetargowej bezpośrednio przed rozpoczęciem przetargu.

Obowiązkiem nabywcy jest:

✓ podpisanie protokołu stanowiącego podstawę do zawarcia aktu notarialnego w ciągu 7 dni od momentu wyłonienia nabywcy,

✓ wpłacenie kwoty nabycia najpóźniej do dnia zawarcia umowy w formie aktu notarialnego,

✓ zawarcie z Gminą Świdnica umowy kupna-sprzedaży,

✓ poniesienie kosztów notarialnych i sądowych.

Umowa notarialna może być zawarta wyłącznie z podmiotem, który przetarg wygra.

Osoby przystępujące do przetargu powinny zapoznać się ze stanem prawnym i rzeczywistym nieruchomości, miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz obecnym zagospodarowaniem nieruchomości.

Powyższe obowiązuje pod rygorem unieważnienia przetargu oraz utraty wadium na rzecz Gminy Świdnica.

Informacje w przedmiotowej sprawie udzielane będą w godzinach: poniedziałek, środa, czwartek 8.00-14.30, wtorek 8.00-16.00, piątek 8.00-13.00 w Urzędzie Gminy w Świdnicy, ul. Głowackiego 4 - lub telefonicznie pod nr 74 852 30 67 wew. 310.

Ogłoszenie opublikowano na stronie <http://bip.gmina.swidnica.pl/start/nieruchomosci/rok-2025>. Wywieszono w siedzibie tutejszego Urzędu, a wyciąg z ogłoszenia o przetargu zamieszczono w prasie lokalnej. Ponadto informacje o ogłoszeniu przetargu podaje się do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty dla danej miejscowości, tj. na tablicy sołectwa Makowice.

Gmina Świdnica zastrzega sobie prawo odwołania przetargu z uzasadnionej przyczyny, przy czym informacja o takiej decyzji podana zostanie w sposób i w formie, jaką zastosowano do ogłoszenia o przetargu.

Świdnica, dnia 4.05.2026 r.

Krzyżówka panoramiczna

ptak z rodziny sikor

odmiana gruszy

garaż dla samolotu

biała w kuflu

zawór

barwny ptak rudzik

dawny uczony lub student

nie posłuchał Dedala

Bratny lub Połański

ptak grzebiący

sol na pięcio- linii

partynj przy- wódca

na głowie motocyklisty

plan miasta

rodzaj mierzei

rodzaj gimna- styki

rodzaj zrzęda

zwody na ringu

złoty

obra- biarka do drewna

proso afrykańskie, dagussa

kłamca

ryba morska, płasz- czka

Nobla lub Pulit- zera

dokument kontroli tech- nicznej

przy- brzeźna pły- cizna

książę z Kuwejtu

Jennifer, aktorka i piosen- karka

wojenna lub han- dlowa

sala wykładowa na uniwersytecie

poemat epicki

akwen z karpiami

ziołowy lek z reklamy

model Fiata

szef klasz- toru

czło- wieczy los

rasa kró- lików

świe- tło

świe- tło

buduje kopce na działce

zasób, rezerwa

brat Wyrwi- dęba

5

6

10

13

12

15

2

4

8

16

14

7

9

11

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 16 utworzą rozwiązanie – dokończenie dowcipu z okienka.

Uśmiechnij się!

W gabinecie lekarskim:
– Jak pan zasypia?
– Bez problemu –
liczę owce przed snem ...
– Do której zdąży pan
doliczyć, zanim pan
zaśnie?
– Do trzeciej ...
– Tak szybko?
– No, czasami ...

Krzyżówka A-Ż

Każdy odgadniony wyraz (w nawiasie liczba liter) zaczyna się literą poprze- dzającą określenie. Miejsce wpisywania – do odgadnię- cia. Litery w polach z kropką, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

- A) Indianie z Dzikiego Zachodu (6).
B) aktor z filmu „Titanic” (5,4).
C) naczynie do picia wina (6).
D) ssak morski z podrzędu waleni (8).
E) rdzenny mieszkaniec Grenlandii (7).
F) wystawne przyjęcie na czyjaś cześć (4).
G) słaby i nudny utwór literac- ki, film (5).
H) „... traw”, sfilmowana po- wieść Trumana Capote (5).
I) najważniejszy bóg w hindu- izmie (5).
J) odmiana fasoli o dużym, białym ziarnie (6).
K) coś, co istnieje realnie lub jest wyraźnie określone (7).
L) pylasta skała osadowa (4).

Ż

A

Ł

M

N

O

P

R

Ł

M

N

O

P

R

Ł

M

N

O

P

R

- Ł) głośny odgłos, stukot (5).
M) osoba udzielająca pełno- mocnictwa (9).
N) niewielki gryzoń polny (6).
O) oszklona rama stanowiąca górną część inspektu (4).
P) drobne, żółto-brunatne plamki na skórze (5).
R) łagodzi wstrząsy samocho- du (5).

- S) nieruchoma część silnika, stator (6).
T) trudne lub nie mile sytuacje, kłopoty (8).
U) mięsny pierożek w barsz- czu (5).
W) firma produkująca kultowe „Ptasie mleczko” (5).
Z) chorobliwy majak (4).
Ż) ruchoma część szczęki (6).

Krzyżówka z hasłem

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

Litery z pól ponumerowanych w prawym dolnym rogu od 1 do 16 utworzą rozwiązanie: przysłowie.

Poziomo:

- 3) zakrywa czoło,
7) pieniądz metalowy,
8) olbrzym ulepiony z gliny,
9) drobniak, błahostka,
10) tandem lub damka,
12) tatrzański harnaś,
14) zbrojownia, cekhaus,
16) ... Orlich Gniazd,
19) dokument księgowy,
20) polski taniec ludowy,
21) książka z paragrafami,
22) dawny pojazd konny.

Pionowo:

- 1) wskazówka od lekarza,
2) poetycka przenośnia,
3) duży obiekt handlowy,
4) odmierza czas,
5) grozi wezbranej rzece,
6) generał w marynarce,
11) greckie nimfy morskie,
12) zasłona twarzy Arabki,
13) przybór kreślarski,
15) wiekowe ludwiki,
17) środek odkażający,
18) dawna pieszczoła.

gaz palny

okładka książki

roślina donicz- kowa, fuksja

film Wajdy

gród Przemys- ława

WIRÓWKA PANORAMICZNA

odgałę- zienie rzeki

miejsce bitwy w 1831 roku

Kata- rzyna, aktorka („Killer”)

ptak podobny do alki

źródłowa rzeka dla Nilu

Początek wpisywania odgadniętych wyrazów w polach z kreską, kierunek zegarowy. Litery w oznaczonych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie: tytuł baletu.

Duet jolek

11

13

4

9

12

5

10

14

6

7

8

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 14 utworzą rozwiązanie.

W przypadkowej kolejności:

- surowa recenzja
– wyspa ze stolicą w Kingston
– bajkowy skrzat
– przegrana na boisku
– żartobliwie o Francuzie
– np. Henryk Kwinto
– chudeusz, chuchro
– robocza część koparki
– manele, kłopoty
– powłoka na koldrę
– chroniony ssak górski
– tkanina z wełny owiec

Logogryf

1

2

3

4

5

Litery w polach z kropką, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie: tytuł filmu.

- 1) z gondolą w powietrzu,
2) deser na mleku,
3) potocznie o nartach,
4) stolica Afganistanu,
5) podnośnik samochodowy.

Szyfr

13

14

15

12

1

16

11

5

6

2

8

3

9

7

10

Litery z pól od 1 do 16 utwo- rzą rozwiązanie: przysłowie.

Poziomo:

- 13) stworzeń, trzpień,
6) w boksie trwa 2 lub 3 minuty.

Pionowo:

- 4) zbój, łotr,
15) cuma lub hol,
1) James, aktor z filmu „Ojciec chrzestny”.

Krzyżówka

1

2

3

4

5

6

Litery z pól od 1 do 5 utwo- rzą rozwiązanie: nazwę miasta.

Poziomo:

- 1) kurtka dżokeja,
4) potrawa meksykańska,
5) rosyjskie imię kobiece,
6) ostra przyprawa kuchenna.

Pionowo:

- 1, 2, 3) miasta w Polsce.

Rozwiązania

antresola.
rana nie boli; krzyżówka A-Ż:
Tristan i Izolda; szyfr: Cudza
krzyżówka: Tęże; duet jolek:
miczna: „Popołudnie Fauna”;
buiwa”; wirówka panora-
gorzka; logogryf: „Londyński
żółka z hasłem: Prawda jest
do wpół do czwartej; krzy-
krzyżówka panoramiczna: ...